

GALUTINIAI SEIMO RINKIMŲ REZULTATAI: KONSERVATORIAI IŠKOVOJO 50 MANDATŲ, „VALSTIEČIAI” – 32 MANDATUS

Lietuva išrinko naująjį Seimą – pasirodžius pirmiesiems rinkimų rezultatams aiškėja, kad juos laimi Tėvynės Sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD). Antroje vietoje pagal mandatų skaičių – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga.

Daugiausiai mandatų dalinasi konservatoriai ir „valstiečiai”

Po pirmojo rinkimų turo paaiškėjo, kad daugiausiai mandatų Seime dalinasi Tėvynės Sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD) ir Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS) – atitinkamai po 24 ir 16. 9 mandatus iškovojo Darbo partija (DP), po 8 Lietuvos socialdemokratų partija (LSDP) ir Laisvės partija (LP), 6 mandatus jau turi Liberalų sąjūdis, 2 – Lietuvos lenkų rinkimų akcija – Krikščioniškų

šeimų sąjunga (LLRA-KŠS). Susumavus pirmojo ir antrojo Seimo rinkimų turų mandatus, daugiausiai jų surinko TS-LKD – ši partija iškovojo 50 mandatų. Tiesa, dėl vieno mandato dar nėra visiškai aišku – Utenos apygardoje turėtų būti perskaičiuojami balsai, mat abu kandidatai gavo vienodą skaičių balsų.

LVŽS iškovojo 32 mandatus, Liberalų sąjūdis ir LSDP galutinėje lentelėje turi po 13 mandatų, Laisvės partija iškovojo 11 mandatų, Darbo partija – 10 mandatų, 4 mandatus iškovojo išsikėlę patys kandidatai, po 3 mandatus išsikovojo LLRA-KŠS ir LSDDP, vieną mandatą iškovojo Lietuvos žaliųjų partija.

Aida Murauskaitė, Laura Adomavičienė, Radvilė Rumšienė, Valdemaras Šukšta, LRT.lt

Lietuvos Respublikos Seimas.

LRS

KONSERVATORIAI IR LIBERALŲ PARTIJOS PASKELBĖ BENDRĄ DEKLARACIJĄ DĖL KOALICIJOS FORMAVIMO
LIETUVOS VYRIAUSYBĖS VADOVE SKELBIA MATANTYS INGRIDĄ ŠIMONYTĘ

Laisvės partijos pirmininkė Aušrinė Armonaitė, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas Gabrielius Landsbergis šiandien paskelbė bendrą deklaraciją dėl koalicijos formavimo pradžios.

Deklaraciją pasirašė Laisvės partijos pirmininkė Aušrinė Armonaitė, Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen, Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininkas Gabrielius Landsbergis.

Deklaracijoje teigiama, kad partijos yra pasiryžę telktis, siekdamos atkurti pasitikėjimo ryšius valstybėje bei tarp jos žmonių, formuoti koaliciją bei Vyriausybę, vadovaujamą Ingridos Šimonytės.

„Lietuva į ketvirtą Nepriklausomos atkurtos Valstybės dešimtmetį įžengė su žemais pasitikėjimo demokratija, jos pagrindinių institucijų bei tarpusavio vieni kitais rodikliais. Šalyje vyraujančios nepasitikėjimo tendencijos grėsmingos

ties valstybingumui, tiek Lietuvos demokratinei raidai.

Lietuvos piliečių balsavimas 2020 m. Seimo rinkimuose išreiškė naujos politinės kultūros ir kokybės lūkestį. Visuomenė išreiškė pasitikėjimą demokratinėmis, teisės viršenybės principą, žmogaus teises gerbiančiomis politinėmis partijomis, o šalį valdžiusių atžvilgiu sumenkęs pasitikėjimas liudija politinių permainų būtinybę”, – rašoma deklaracijoje.

Pasak deklaracijos autorių, jie yra pasiruošę atstovauti visiems Lietuvos piliečiams, o ne tik tiems, kurie balsavo už jų politines jėgas.

„Todėl prie sutarimų dėl svarbiausių koalicijos darbų kviesime prisijungti ir kitas parlamentines politines jėgas bei svarstysime įtraukti jų programines idėjas”, – kviečia autoriai.

LRT.lt primena, kad Lietuva išrinko naująjį Seimą – pasirodžius rezultatams aiškėja, kad juos laimi Tėvynės Sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai (TS-LKD). Antroje vietoje pagal mandatų skaičių – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga.

LRT

PRIPAŽINO PRALAIMĖJIMĄ

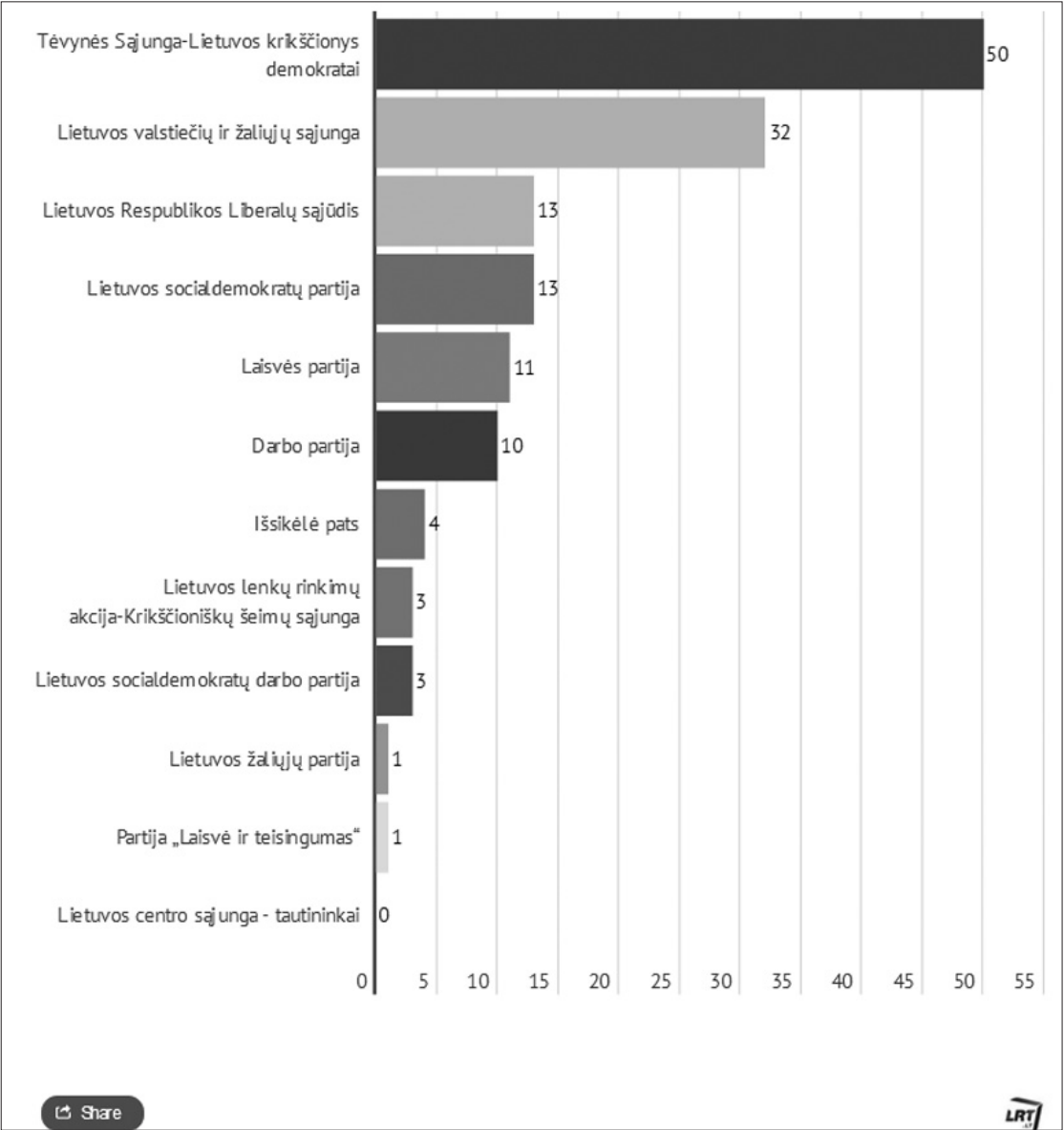
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) pirmininkas Ramūnas Karbauskis pripažino „valstiečių” pralaimėjimą Seimo rinkimuose ir pasveikino Tėvynės sąjungą-Lietuvos krikščionis demokratų (TS-LKD) su pergale.

Spalio 25 d., sekmadienio vakarą LVŽS atstovai laukti rinkimų rezultatų susirinko Vilniuje, įmonės „Agrokoncernas” biure, Konstitucijos prospekte. Dar į rinkimų štabą be R. Karbauskio ir premjero Sauliaus Skvernelio taip pat atvyko europarlamen-

taras Bronis Ropė, Seimo narė Agnė Širinskienė, buvęs premjero patarėjas, dabartinis Vyriausybės vicekancleris Lukas Savickas, Seimo narys Jonas Jarutis, sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga, parlamentaras Valius Ažuolas ir kiti.

LRT

IŠKOVOTŲ MANDATŲ SKAIČIUS

Share

LRT

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Pasibaigus antrajam Seimo rinkimų turui, Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda savo feisbuko paskyroje teigė, kad iš naujų parlamentarų tikisi sulaukti labiau vienijančios politinės kultūros ir valios imtis būtinų sprendimų.

Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda pareiškė užuojautą dėl partizano, Vyčio kryžiaus ordino Karininko kryžiaus kavalieriaus **Jono Svilainio-Liūto** mirties. „Netekome ryškios asmenybės, vyriausio laisvės kovų dalyvio, žmogaus, kuris visu savo gyvenimu liudijo nepalaužiamą Tautos dvasią ir ryžtą priešintis priespaudai“, – sakė šalies vadovas. Pasak jo, vyriausio Lietuvos partizano gyvenimas mums yra simbolis, kuris įprasmina taurius žmogaus siekius. Jono Svilainio-Liūto likimas buvo pažymėtas kančios, priešų patyčių ir pažeminimo, tačiau liudija dvasios stiprybę ir yra vainikuotas Lietuvos laisvės. J. Svilainis-Liūtas buvo Didžiosios Kovos apygardos „B“ rinktinės Audros būrio partizanas, aktyvus 1953 m. Vorkutos lagerio politinių kalinių sukilimo dalyvis.

Lietuvos kariuomenei spalio 21 d. perduoti dar 142 nauji penkių tonų keliamosios galios sunkvežimiai „Unimog“ U5000. Su šia nauja sunkvežimių partija Lietuvos kariuomenė jau yra gavusi iš viso 340 tokio tipo sunkvežimių. Vokietijos įmonės „Daimler AG“ pagaminti sunkvežimiai Lietuvos kariuomenei nupirkti siekiant išlaikyti vienodą sunkvežimių modelį ir atnaujinti kariuomenės sunkvežimių parką. Naujieji sunkvežimiai pakeis senąsias Lietuvoje naudojamas „Unimog“ mašinas, kurias irgi gamino „Daimler AG“.

Buvęs Socialdemokratų partijos pirmininkas ekspremjeras **Algirdas Butkevičius** susigrąžino vienmandatę Vilkaviškio apygardą, kur iškovojo mandatą dirbti naujajame Seime. Jis kol kas neatskleidžia, kuriai parlamento frakcijai priklausys, tačiau jo tikslas – dirbti valdančiojoje daugumoje. Susikaučius balsus 42 apylinkėse iš 43, per antrąjį Seimo rinkimų turą už A. Butkevičių čia balsavo 54,50 proc. rinkėjų. Jo varžovas „valstietis“ **Kęstutis Smirnovas** surinko apie 42 proc. balsų.

Sulaukus rinkėjų palaikymo, viena pirmųjų konservatorių užduočių būtų tikrinti teikiamus duomenis apie koronaviruso pandemiją, sako Tėvynės sąjungos – Lietuvos krikščionių demokratų vadovas **Gabrielius Landsbergis**. Spalio 25 d., sekmadienio vakarą laukdamas rinkimų rezultatų politikas teigė, kad jam kelia abejonių tai, kad sekmadienio vakarą epidemiologai patikslino dienos duomenis. Sveikatos apsaugos ministerija teigia, kad klaida įvyko, nes sparčiai augant susirgimų skaičiui ima trūkti žmogiškų išteklių apdoroti duomenis. G. Landsbergis teigė, kad daug klausimų kelia visas pandemijos antrosios bangos valdymas, o būnant opozicijoje konservatoriams buvo sudėtinga žinoti tikrąją padėtį.

Darbo partijos pirmininkas Viktoras Uspaskichas teigia, kad su visomis centro-dešinės politinėmis partijomis jo vedama politinė jėga gali kalbėtis apie rinkimų programos įgyvendinimą. Iš galutinių Seimo rinkimų rezultatų V. Uspaskichas sako besitiki, kad žmonės išsirinks geriausiai jiems atstovaujančią valdžią.

Utenos apygardoje susikaučius visus balsus paaiškėjo, kad socialdemokratų vadovas **Gintautas Paluckas** ir konservatorių atstovas **Edmundas Pupinis** surinko po lygiai balsų. Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) atstovės Aistės Žilinskienės teigimu, iš pradžių bus perskaičiuoti balsai, o jiems nepasikeitus, vietą Seime vienmandatėje apygardoje dėl pergalės pirmajame rinkimų ture iškovojo E. Pupinis. Antrajame rinkimų ture Utenos apygardoje konservatorių atstovas E. Pupinis ir socialdemokratų vadas G. Paluckas surinko po lygiai balsų – 49,04 proc.

Spalio 25 d., sekmadienio vakarą į partijos štabą sugrįžusi Laisvės partijos vadovė **A. Armonaitė** sakė, kad, jei partija būtų pakviesta į koaliciją, pirmiausia imtųsi Pagalbinio apvaisinimo įstatymo pataisų bei alkoholio draudimų švelninimo.

Izoliacijoje esanti Liberalų sąjūdžio vadovė **Viktorija Čimilytė-Nielsen** teigia, kad po rinkimų norėtų matyti centro dešinės koaliciją, o partija yra numačiusi savo atstovus 3 ministerijose: Švietimo mokslo ir sporto, Ekonomikos ir inovacijų bei Aplinkos ministerijoje.

Šie Seimo rinkimai buvo standartiniai Vakarų Europos rinkimai, kai valdžia nepatenkinti rinkėjai atsisuko į parlamentinę opoziciją, sako politologai. Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto docentas **M. Jastramskis** teigė, kad įvykę Seimo rinkimai yra „labai standartiniai Vakarų Europos rinkimai, kuriuose rinkėjai dėl vieno ar kitų priežasčių, dėl skaidrumo ar nepatenkintų lūkesčių nusivylė valdančiais ir atsisuko į parlamentinę opoziciją, iš jos tikėdamiesi geresnio valdymo, geresnių rezultatų“.

Parengta pagal Lietuvos žiniasklaidos pranešimus

DONALDAS TRAMPAS DALYVAVO IŠANKSTINIUIOSE JAV PREZIDENTO RINKIMUOSE

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump).

AP

JAV prezidentas Donaldas Trampas (Donald Trump) spalio 24 d., šeštadienį dalyvavo išankstiniuose valstybės vadovo rinkimuose, ruošdamasis dar vienai įtemptai agitavimo die-

nai. D. Trampas atidavė balsą rinkimų apylinke paverstoje bibliotekoje Floridoje, kur yra dabartinio prezidento namai. „Balsavau už vyruką vardu Trampas“, – šypsodamasis sakė

jis, atidavęs balsą.

Išankstiniame balsavime jau dalyvavo beveik 55 mln. amerikiečių, nes koronaviruso pandemija apsunkino rinkimų procesą. **LRT**

JAV STABDO VIZŲ IŠDAVIMĄ TURKIJOS

Jungtinės Valstijos spalio 23 d. paskelbė, kad nusprendė sustabdyti vizų išdavimą savo atstovybėse Turkijoje, gavusios „patikimų pranešimų apie galimas teroristines atakas“.

JAV ambasados Ankaroje pranešime jos internetinėje svetainėje sakoma, kad konsulinės paslaugos stabdomos ambasadoje ir konsulatuose Stambule, Adanoje ir Izmyre.

Pranešime nurodoma, kad „gauta patikimų pranešimų apie gresiančias teroristines

atakas ir pagrobimus, nukreiptus prieš JAV piliečius ir užsieniečius Stambule, taip pat prieš JAV generalinį konsulatą ir, potencialiai, kitas vietas Turkijoje“.

JAV piliečiams rekomenduojama „būti budresniems vietose, kur gali rinktis amerikiečiai arba užsieniečiai, įskaitant didžiulius biurų pastatus arba prekybos centrus“.

2013 metais Ankaroje prie ambasados susisprogdinus mirtininkui žuvo pats sprog-

dintojas ir apsaugos darbuotojas turkas. Atsakomybę už išpuolį prisiėmė viena kraštutinių kairiųjų grupuotė.

2016 metais JAV vyriausybė nurodė visiems Stambulo konsulato darbuotojų artimiesiems išvykti iš Turkijos, išaugus teroristinių grupuočių keliamai grėsmei.

2015 ir 2016 metais Turkiją sudrebino virtinė išpuolių. Juos surengė kelios grupuotės, įskaitant džihadistų judėjimą „Islamo valstybė“. **LRT**

JAV SENATORIAI RAGINA PREZIDENTO ADMINISTRACIJĄ IMTIS SANKCIJŲ PRIEŠ RUSIJĄ

Rusijos pilietis Aleksejus Navalnas Vokietijos liginėje.

Vida Press

Grupė JAV senatorių iš abiejų partijų laiške valstybės sekretoriui Mike'ui Pompeo ir išdo sekretoriui Stevenui Mnuchinui paragino išaiškinti dėl rusų opozicionieriaus Aleksejaus Navalno apnuodijimo kaltus asmenis ir imtis sankcijų prieš Rusiją.

„Tie, ką ponas Navalnas teisingai pavadino „vagimis ir sukčiais“, bandė šia ataka nutildyti vieną paskutinių nepriklausomų balsų Rusijoje“, – rašo laiške senatoriai.

„Kadangi ši administracija kartu su partneriais stengiasi nustatyti asmenis, atsakingus už šį nusikaltimą, le-

miamą reikšmę turi Jungtinių Valstijų pasiryžimas atgrasyti tokius aktus“, – priduriama laiške.

Senatoriai ragina pasitelti vadinamąjį Magnitskio įstatymą, pavadintą 2009 metais viename Maskvos kalėjime neaiškiomis aplinkybėmis mirusio Kremliaus kritiko teisininko Sergejaus Magnitskio vardu. Šis įstatymas numato baudžiamąsias priemones prieš Rusijos piliečius, atsakingus už žmogaus teisių pažeidimus.

„Mūsų pastangos padėti tiems, kas siekia vienintelio tikslo – kad jų šalis laikytųsi savo pačios įstatymų ir tarptautinių įsipareigojimų, yra stiprus signalas visiems žiauriems režimams“, – rašoma senatorių laiške.

Laišką pasirašė respubli-

konų senatoriai Marco Rubio, Rogeris Wickeris, Mittas Romney ir jų kolegos demokratai Benas Cardinas, Dickas Durbinas ir Chrisas Coonsas.

Spalio 6 dieną Cheminio ginklo uždraudimo organizacija (OPCW) paskelbė, kad Kremliaus kritikas A. Navalnas buvo apnuodytas viena iš nervus paralyžiuojančių medžiagų „Novičiok“, neįtraukta į Cheminio ginklo konvencijos priede esantį cheminių medžiagų sąrašą.

Tos pačios grupės nuodai buvo panaudoti 2018 metais Anglijoje prieš buvusį rusų dvigubą agentą Sergejų Skripalį ir jo dukterį – tas incidentas paskatino Briuselį paskelbti sankcijas keturiems rusų karinės žvalgybos pareigūnams.

Vokietija pasiūlė OPCW perduoti šias išvadas visoms Cheminio ginklo konvenciją ratifikavusioms šalims.

Rusija griežtai neigia savo atsakomybę dėl A. Navalno apnuodijimo. **LRT**

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, pirmininkas / president

Gediminas Markevičius, redaktorius / editor

1960 Town Dr., Naperville, IL 60565

E-mail: dirva.redaktorius.chicago@gmail.com

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$2.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$2.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu, ne visada sutampa su redakcijos nuomone. Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KALTI BE KALTĖS – JAU PRAEITIS

Ko tik neišgirsti prieš rinkimus! Pasiklausius apie rinkimus Lietuvoje, susidaro įspūdis, kad Lietuvoje valdžia nepajudinamai priklauso vagims, aferistams ir nevisapročiams. Keliamas toks triukšmas, kad jame paskęsta net ir blaivus protas ir racionalios diskusijos. Juokingiausia, kad tokį triukšmą kelia žmonos, ne kartą nuskambėjusios sukčiavimo ir savanaudiškumo istorijose.

Per paskutines diskusijas, vykusias LRT televizijoje prieš pirmąjį Seimo rinkimų turą spalio 11 d., matėme, kokio skirtingo lygio kandidatai nori patekti į Lietuvos parlamentą. Vieni kalbėjo iš esmės, kiti plaukiojo nesąmonių miglose, dar kiti užsipuolė laidos rengėjus dėl klausimų. Galima sutikti, kad ne visi klausimai buvo kokybiški ir reikšmingi savo svarba valstybės gyvenimui, tačiau ir į tokius kandidatai turėtų turėti atsakymus, juo labiau kad tie klausimai kur kas geriau suprantami „paprastam žmogui“, nesuprantančiam apie ką kalba, tarkim, filosofas Vytautas Radžvilas. Deja, bet į to „paprasto žmogaus“ menką nuovokumą buvo orientuoti vadinamųjų populistų rinkiminiai šūkiai ir strategija. Kuo daugiau miglos pripūsti į akis, kuo daugiau prigąsdinti, kuo daugiau prižadėti – matėme, kas rinkosi tokią taktiką ir... liko už borto po pirmojo rinkimų turo. Tačiau ne visi – štai Ramūno Karbauskio „Lietuvos valstiečių-žaliųjų sąjunga“ (LVŽS), ant Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD) 400 tūkst. tiražo srautu išpylusį sruutas „Neliečiamųjų“ pavidalu, po pirmojo turo liko antri ir neabejotinai Seime bus svari politinė jėga. Kyla klausimas – negi „valstiečių-žaliųjų“ rinkėjus taip teigimai veikia patyčiomis ir panieka grįsta agitacija prieš oponentus (nors kažin, ar R. Karbauskis į TS-LKD žiūri kaip į politinius oponentus – greičiau jau kaip į mirtinus priešus, su kuriais negali būti jokių diskusijų), kad jie nereaguoja į faktus ir teiginius, prieštaraujančius šimtatūkstantiniu tiražu skleidžiamam melui ir „išvirkščiam“ jų interpretavimui? Nejau R. Karbauskio partijos rinkėjas nesupranta, kad A. Kubiliaus Vyriausybė įveikė tarptautinę ekonominę krizę ir netgi buvo įvertinta tarptautiniu mastu kaip sugebėjimo susidoroti su tokiu sunkiu iššūkiu pavyzdys? Jau nekalbant apie tai, jog tai buvo Jungtinėse Valstijose prasidėjusi krizė, o ne „I. Šimonytės ir A. Kubiliaus sukelta“. Bet jeigu R. Karbauskio rinkėjas tik toks, tai „pasigailėk, Dievuli, Lietuvėlės“...

Manote, R. Karbauskio „valstiečiai-žalieji“ padarė išvadas ir prieš antrąjį rinkimų turą ėmėsi kitos taktikos? Nieko panašaus. Jausdami, kad pagal rinkimų rezultatus gali tekti atsisveikinti su valdančiosios daugumos pozicijomis, „valstiečiai-žalieji“ toliau pučia tą pačią dūdą gąsdindami savo rinkėją „Šimonytės-Kubiliaus“ baubu: kad ta tariama gerovė, kurią jie – R. Karbauskio partiniai – sukūrė, bus sunaikinta. Ar tikrai?

Į šiuos rinkiminius gandus, nelaikydama Lietuvos žmonių mulkais, TS-LKD rinkimų sąrašo vedlė Ingrida Šimonytė atsako tiesiai šviesiai: „Dėl biudžeto pagrindinis klausimas – ką darysime su skolintais pinigais? Ne klausimas, ar padidės vaiko pinigai? Padidės. Ne klausimas, ar bus indeksuojamos pensijos? Bus indeksuojamos pensijos. Ne klausimas, ar bus padidinta MMA? Bus padidinta MMA. Didelė rizika kita: kad

GLOBALIŲ PROBLEMŲ BANGOS ATSIRITA LABAI GREITAI

Šių metų Nobelio taikos premija teko Jungtinių Tautų humanitarinei Pasaulio maisto programai. Nors kai kas tokį Norvegijos Nobelio komiteto sprendimą laiko saugiu ir mažai ambicingu, jis turi simbolinę prasmę.

Taikos premija yra bene daugiausiai diskusijų ir kontraversijų sukeliantis prizas. Chemijoje ar fizikoje dar galima gana tiksliai apibrėžti esminį proveržį bei atskirų asmenų indėlį jo siekiant, o štai taikos sąvoka nėra viena-reikšmė. Juolab kad kadaise susikurtą įvaizdį galima greitai susigadinti. Pavyzdžiui, pernykštė Taikos premija atiteko Etiopijos premjerui Abiy Ahmedui, bet pastaruoju metu šalyje aštrėja neramumai ir kaltinimai šiam lyderiui taikant autoritarines priemones.

Pasaulio maisto programa tokių dilemų nesukels.

Išsirinkta iš 318-os šių metų nominantų, kurie nebus paskelbti viešai dar 50 metų, ji simbolizuoja kilnų tikslą įveikti bado ir maisto stygiaus problemas. Dar visai neseniai ambicingas siekis iki 2030-ųjų išspręsti maisto trūkumo klausimą atrodė pakankamai realistiškai įgyvendinimas. Visgi pandemija, lėtėjantis globalus ekonomikos augimas, netikrumas dėl ateities ir klimato kaita komplikuoja situaciją.

Šiuo metu, anot Pasaulio maisto programos ekspertų, maisto stygių jaučia beveik 700 milijonų planetos gyventojų. Kitaip tariant, maždaug kas vienuoliktas žmogus. Neabejotina, kad sprendimo raktas glūdi viso pasaulio valstybių gebėjime bendradarbiauti bei įgyvendinti bendrus tikslus. Tik egoizmą peržengiantis darbas daugiašaliuose formatuose gali tapti paskata

skolinti pinigai gali būti panaudoti netinkamai – į trinkeles ir keliukus. Pagal blogiausias dabartines praktikas yra rizika, kad pripūsime į ekonomiką daug pinigų, pakelsime kainas, tarkime, statybų ar kažkokių kitų veiklų, ir neturėsime to pokyčio, kurį galėtume turėti. Mes privalome pinigus, kuriuos pasiskolinsime iš Europos Sąjungos finansinių instrumentų, investuoti taip, kad tai mums sukurtų pajamų srautą vėlesniais metais, iš kurių mes galėtume grąžinti valstybės skolą.”

Ne išdalinti sukeliant nerealius lūkesčius (ką, beje, R. Karbauskis padarė pamėtydamas po 200 eurų į kairę ir į dešinę), bet panaudoti taip, kad pinigai uždirbtų pinigus, kurių reikės skolas, kurių pridarė „valstiečiai-žalieji“, grąžinti. O jeigu paklausite, kuo čia dėtas Kubilius, tai šis Lietuvos europarlamentaras atkreipė dėmesį, kad R. Karbauskio valdančiosios daugumos suplanuotas Lietuvos istorijoje didžiausias biudžeto deficitas ir valstybės skola gali nesibaigti geruoju.

Trumpai tariant, prieš kiekvienus rinkimus Lietuvoje konservatoriams kiekviena pokomunistinė kairioji dauguma pateikdavo ant melo pastatytų „didžiųjų kaltinimų“: 1996-tais – kad Landsbergis sugriovė kolūkius, 2004-tais - „Mažeikių naftos“ privatizavimas, 2008 m. konservatoriai buvo kaltinami prisidėję prie Bražuolės tilto sprogdinimo ir Abromavičiaus susprogdinimo, o 2016-aisiais – kad „nurėžė pensijas ir praskolino Lietuvą“... Nė vienas iš šių kaltinimų nėra tiesa (pensijos buvo ne nurėžtos, bet sumažintos tam, kad būtų galima kas mėnesį jas mokėti, antraip nepamatuotai pakeltoms pensijoms tuščiame „Sodros“ biudžete, kurį konservatoriams paliko G. Kirkilo vyriausybė, nebuvo nė cento – dėl ko teko skolintis, planuojant ateityje pensijas grąžinti į prieškrizinį lygį). Na, o prieš šiuos rinkimus vienas dažniausiai kartojamų kaltinimų TS-LKD adresu buvo tariamas jos „suliberalėjimas“. Įdomu, kad prieš antrąjį turą šio kaltinimo negirdėti – mat paaiškėjo, kad tikrai liberali Laisvės partija antrame rinkimų ture daug kur susigrums su TS-LKD kandidatais ir pagrindinis liberalų priekaištas Tėvynės sąjungai... liberalumo trūkumas!

Mitas, gandas ir paistalai – tik taip gali būti įvardijami R. Karbauskio „valstiečių-žaliųjų“ kaltinimai Tėvynės sąjungai. Buvęs Aukščiausios Tarybos Apsaugos skyriaus kūrėjas ir vadovas Artūras Skučas savo paskyroje socialiniame tinkle „Facebook“ tokią „valstiečių-žaliųjų“ propagandą įvardijo konkrečiai: „KGB pradėjo žygį prieš Landsbergį dar 1988 metais, apipildamas visokiais epitetais. Mane ne tiek stebina, bet liūdina, kad tokius pačius epitetus iki šiol naudoja Lietuvoje gerai žinomi žmonės, tokie kaip R. Karbauskis. Viens prie vieno, kaip darželyje išmoktą vienintelį eilėraštinį. Išvada viena ir nepakeičiama, jie mokėsi tų epitetų KGB mokyklose.”

Tokie žmonės turi likti praelyje. Anot Lietuvos Prezidentės Dalios Grybauskaitės, renkamės ateitį, o ne praeitį.

Kęstutis Šilkūnas

įveikti globalius iššūkius.

Visgi pastaruoju metu daugiašališkumo principas patiria krizę. Įvairiuose žemynuose stiprėja politinės jėgos, akcentuojančios, kad būtina ginti tik tos šalies interesus ir spręsti tik vietos bendruomenėms aktualias problemas. Tokia tendencija stiprėja nepaisant fakto, jog daugybė šiuolaikinių bėdų nepaiso politinių valstybių sienų. Klimato kataklizmos, migracija, terorizmas, kibernetinės grėsmės yra to pavyzdžiai. Todėl greta prioriteto savo pačių aplinkai būtina ieškoti būdų spręsti ir iš toliau regimus iššūkius, nes jų sukeltos bangos gali atsiristi labai greitai.

Tokią žinią, ko gero, ir bandė siųsti Norvegijos Nobelio komitetas. Nors tai gali skambėti tarsi netiesioginė kritika Donaldui Trumpui (Donald Trump) bei jo „Amerika – pirmiausiai“ šūkiams, negalima pamiršti, kad net ir šiemet būtent Jungtinės Valstijos yra didžiausios Pasaulio maisto programos rėmėjos. Iki spalio mėnesio amerikiečių skirti beveik 3 mlrd. dolerių sudaro net 43 proc. visų maisto programai skiriamų dotacijų. Palyginimui, antroji didžiausia pasaulio ekonomika Kinija paaukojo kone 700 kartų mažesnę sumą.

Todėl, vertindami valstybes, turime atsižvelgti ne tik į retoriką, tačiau ir ilgąmetę praktiką. Šiuo atveju demokratinės šalys vis dar yra lyderės, suprasdamos, jog atskirų regionų gerovė yra neatsiejama nuo bendrų ir visiems reikšmingų tikslų įgyvendinimo. Svarbu, kad tai nenublanktų prieš trumpalaikes aistras.

Linas Kojala, LRT

JAV VALSTYBĖS SEKRETORIUS TELEFONU KALBĖJOSI SU BALTARUSIJOS PREZIDENTU

JAV valstybės sekretorius Mike’as Pompeo skambučio metu pareikalavo paleisti sulaikytą JAV pilietį Vitalijų Škliarovą ir leisti jam nedelsiant palikti Baltarusiją, patvirtino Valstybės departamento atstovas. Jis taip pat pakartotinai pareiškė Vašingtono paramą „demokratiniam Baltarusijos žmonių siekiams“. Apie pokalbį taip pat buvo rašoma Baltarusijos žiniasklaidoje.

Politinis patarėjas V. Škliarovas pirmiausia buvo kalinamas, o vėliau jam paskirtas namų areštas, sakė Baltarusijos opozicija.

Baltarusiją nuolatinės demonstracijos krečia nuo rugpjūčio 9 d. prezidento rinkimų, kuriuose pergalę teigia iškovojęs ilgametis šalies prezidentas A. Lukašenka.

LRT

LIETUVOS PREZIDENTAS EVT DISKUSIJOJE APIE SANKCIJAS RUSIJAI: ŽMONIŲ NUODIJIMAS YRA NETOLERUOTINA PRAKTIKA

Lietuvos Prezidentas Gitanas Nausėda dalyvavo Europos Vadovų Tarybos (EVT) posėdyje. EU

2020-10-16
Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda penktadienį tęsė dalyvavimą Europos Vadovų Tarybos posėdyje Briuselyje. Antrąją

šalių lyderių susitikimo dieną dėmesys buvo skirtas Europos Sąjungos ir Afrikos santykiams, situacijai Baltarusijoje, taip pat sankcijoms Rusijai po opozicijos

lyderio Aleksejaus Navalno apnuodijimo.
Diskusijos metu vadovai aptarė galimybes stiprinti strateginius santykius su Afrika prekybos, investicijų

skatinimo ir kitose srityse, taip pat pademonstruoti solidarumą kartu įveikiant COVID-19 pandemijos iššūkius, įskaitant vakcinų kūrimą ir platinimą.

Europos lyderiai išreiškė solidarumą su Lietuva ir Lenkija dėl Baltarusijos atsakomųjų priemonių ir pasmerkė tebevykdomą smurtą prieš taikius protestuotojus.

„Visi Europos Sąjungos lyderiai yra vieningi imantis priemonių, skatinančių demokratinius pokyčius Baltarusijoje. Šios priemonės apima tiek sankcijas, tiek paramą Baltarusijos visuomenei. Taip pat esame pasirengę aktyviai dalyvauti rengiant programą, skirtą šios šalies ekonomikai stiprinti pasikeitus šalies lyderiui“, – teigė šalies vadovas.

Lietuvos vadovas taip pat priminė, kad šiandien Baltarusijos režimas paskelbė Sviatlano Cichanouskajos tarptautinę paiešką. „Tai dar vienas įrodymas, kad režimas

tęsia susidorojimo kampaniją su Baltarusijos opozicijos lyderiais. Negalime leisti, kad tokie veiksmai ribotų jų tarptautines keliones. Mūsų sienos Sviatlano Cichanouskajai turi būti atviros. Kviečiu Europos Sąjungos kolegas ir jų ministrus imtis visų reikalingų priemonių, kad asmuo nebūtų persekiojamas dėl politinių motyvų“, – pabrėžė Lietuvos Prezidentas.

Diskusijoje apie sankcijas Rusijai po opozicijos lyderio Aleksejus Navalno apnuodijimo Prezidentas akcentavo, kad tai negalėjo įvykti be Kremliaus žinios. „Tą aiškiai demonstruoja medicininės pagalbos sulaikymas, informacijos artimiesiems neteikimas, kliūtys, sudarytos Aleksejaus Navalno perkėlimui į Berlyną, ir kiti požymiai. Situacija, kai žmonių nuodijimas tampa įprasta praktika, yra nebetoleruotina“, – sakė šalies vadovas.

Prezidento komunikacijos grupė

2020 m. spalio 15 d. pranešimas žiniasklaidai

Seimas priėmė Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos teiktas Valstybės apdovanojimų įstatymo pataisas (projektas Nr.

TĖVAI, GLOBĖJAI IR RŪPINTOJAI GALĖS BŪTI PAGERBTI VALSTYBĖS APDOVANOJIMU

XIIIP-4932(2), kuriais nuspręsta sudaryti galimybę pagerbti tėvus, globėjus ir rūpintojus ir užtikrinti lygiateisiškumą kiekvienam iš jų būti įvertintam už nuopelnus motinystei, tėvystei, globai ar rūpybai. Už naujas nuostatas balsavo 71 Seimo narys, susilaikė 1 parlamentaras.

Iki šiol valstybės apdovanojimu – ordino „Už nuo-

pelnus Lietuvai“ medaliu – galėjo būti apdovanotos tik motinos, pagimdžiusios ir užauginusios bei gerai išauklėjusios 5 ir daugiau vaikų.

Kaip anksčiau pristatymo metu yra sakiusi Respublikos Prezidento kanceliarijos kanclerė Algė Budrytė, įstatymo pakeitimais nėra kvestionuojamas esamos nuostatos tikslas, o siekiama išplėsti asmenų, kurie galėtų būti

apdovanoti minėtu valstybės apdovanojimu, bazę. Tokiu būdu, anot jos, atkreiptume visuomenės dėmesį tiek į motinos, tiek ir į tėvo vaidmens svarbą, taip pat parodytume deramą valstybės ir visuomenės dėmesį bei pagarbą globėjams ir rūpintojams.

Priimtomis pataisomis taip pat nutarta, kad ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu galės būti apdova-

nojami tiek asmenys, garsinantys Lietuvos vardą, tiek ir asmenys, turintys nuopelnų įvairiose srityse Lietuvoje. Pagal priimtą pakeitimą ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu bus apdovanojami asmenys už nuopelnus garsinant Lietuvos vardą, už nuopelnus kultūros, mokslo, švietimo, verslo, gamybos, sveikatos, socialinės apsaugos, karybos, sporto, ūkio bei kitose srityse, už humanitarinę pagalbą Lietuvai.

LRS

JT JUBILIEJUI SKIRTĄ KONKURSA ŽENEVOS MENININKĖ PRISTATĖ SAVO KŪRINĮ ŽENEVO TAUTŲ RŪMUOSE

Jungtinių Tautų (JT) 75-osioms įkūrimo metinėms paminėti skirtam konkursui pateiktas S. Maslauskaitės-Mažylienės tapybos darbas „Siena“ („Wall“) pripažintas geriausiu iš 44 konkurse dalyvavusių meno kūrinių. LR URM

Spalio 22 dieną Ženevos Tautų rūmuose atidaryta meno kūrinių, dalyvavusių Jungtinių Tautų biuro Ženevoje surengto meno konkurso „Ateitis, kurios norime“, paroda. Jos metu savo darbą pristatė konkurso nugalėtoja žinoma Lietuvos menininkė Sigita Maslauskaitė-Mažylienė, kurią dalyvavimui konkurse nominavo Lietuvos nuolatinė atstovybė Ženevoje.

Jungtinių Tautų (JT) 75-osioms įkūrimo metinėms paminėti skirtam konkursui pateiktas S. Maslauskaitės-Mažylienės tapybos darbas „Siena“ („Wall“) pripažintas geriausiu iš 44 konkurse dalyvavusių meno kūrinių. Antrą ir trečią vietas užėmė menininkai iš Lichtenšteino ir Kinijos. Parodą atidariusi JT biuro Ženevoje vadovė Tatjana Valovaja savo asmeninį prizą skyrė menininkei

iš Brazilijos.

Sveikindama renginio dalyvius su JT 75-osiomis įkūrimo metinėmis, S. Maslauskaitė-Mažylienė išvelgė sąsajas tarp pasirinkto paveikslų siužeto ir skaudžios lietuvių tremtinių patirties, kuri palietė ir jos pačios šeimą. Konceptualiai taiklus ir originalia technika atliktas tapybos darbas „Siena“ („Wall“) yra 2017-2018 metais įgyvendinto menininkės projekto „Prie Babilonijos upių. Pabėgėliai ir tremtiniai“ dalis. Neįveikiama siena skiria kūrinių personažus nuo jų norimos ateities.

Meno darbai Tautų rūmuose bus eksponuojami iki lapkričio 12 dienos, o vėliau bus perkelti į meno galeriją „D10 Art Space“ Ženevos centre, kur juos bus galima pamatyti iki 2021 metų sausio vidurio.

LR URM

TARNAUTI LIETUVOS VALSTYBEI PRISIEKĖ REKORDINIS SKAIČIUS KARIŪNŲ

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje spalio 24 d. vyko pirmo kurso kariūnų priesaikos ceremonija. 43 pirmakursiai jau yra davę kario priesaiką anksčiau, tarnaudami Lietuvos kariuomenėje, todėl Karo akademijoje savo šaliai prisiekė 61 jaunuolis, negailėdamas jėgų ir gyvybės ginti ir stiprinti Lietuvos nepriklausomybę. Iš viso studijas šiais metais pradėjo rekordinis per pastaruosius du dešimtmečius įstojusiųjų skaičius – 104 pirmakursiai.

Iškilmingoje ceremonijoje dalyvavo krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis, Lietuvos kariuomenės vadas gen. lt. Valdemaras Rupšys, Lietuvos kariuomenės Ordinariato apaštalinis administratorius, J. E. Vilniaus Arkivyskupas metropolitas Gintaras Grušas, Lietuvos kariuomenės Gynybos štabo viršininkas brg. gen. Mindaugas Steponavičius, Karo akademijos vadovybė, jos kariai, darbuotojai, prisiekiančių kariūnų tėvai ir artimieji, kiti garbingi svečiai.

Visi renginio dalyviai tapo neeilinio įvykio liudininkais. Ceremonijos metu Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kovinė vėliava, tarnavusi nuo 1992 metų, buvo pakeista į kitą, atnaujintą, vėliavą. Ji ir toliau akademijos bendruomenę lydės su aukso raidėmis išsiuvinėtu dar tarpukario Lietuvą menančiu

šūkiu „Mūsų ginklas, mūsų mokslas – Lietuvai Tėvynei“. Prie atnaujintos Lietuvos karo akademijos vėliavos prisiekė šiais metais studijas pradedantys kariūnai.

Akademijos viršininkas plk. Juozas Kačergius, pristatydamas XXXI-ąją laidą, džiaugėsi karininko kelią pasirinkusiųjų gausa: „Nuoširdžiai sveikinu čia esančius – užtikrintai žengėte pirmuosius kario žingsnius ir šiandien prisiekiate Lietuvai ir jos žmonėms. Visiems šią dieną ir anksčiau ištarusiems „prisiekiu“ linkiu nesustoti, nuolat tobulėti ir įgyti kuo daugiau žinių ateinančių studijų metu.“

„Augančios kariūnų gretos rodo didėjančią Karo akademijos, kaip vienintelės tokio pobūdžio aukštosios mokyklos Lietuvoje, konkurencingumą, taip pat didėjančią karininko profesijos patrauklumą ir turbūt svarbiausia – toliau augantį visuomenės pilietiškumą, – kalbėjo krašto apsaugos ministras Raimundas Karoblis. – Per 30 metų jau turime sovietų siaubo nemačiusią, laisvai ir kritiškai mąstančią kartą, kuri, kad ir nepažinusi kovų už laisvę, supranta jos kainą ir būtinybę ją saugoti. O priesaiką davusiems kariūnams priminsiu, jog ne priesaika verčia mus tikėti žmogumi, o žmogus verčia mus tikėti jo priesaika.“

Lietuvos kariuomenės vadas gen. lt. Valdemaras

Tarnauti Lietuvos valstybei prisiekė rekordinis skaičius kariūnų.

Eimanto Genio nuotr.

Rupšys, kreipdamasis į kariūnus pažymėjo, kad kario priesaika yra pagrindinė ir svarbiausia priesaika. „Ištardamas jos žodžius karys įsipareigoja prieš save, tarnybos draugus, savo artimuosius, pažįstamus ir savo Tėvynę bei jos žmones. Mirti už kitus, kovoti dėl Lietuvos laisvės, kovoti iki galo, iki pergalės, – sakė gen. lt. Valdemaras Rupšys, išskirdamas ir reikšmingą Lietuvos karo akademijos indėlį ugdant kariūnus. – Čia brandinamas kariuomenės elitas, čia dedami pamatai būsimam kariuomenės aukščiausių karininkų žiedui, čia stiprinami Lietuvos valstybingumo pamatai.“

Tęsiant tradicijas, teisė

pabučiuoti Karo akademijos vėliavą visų prisiekiančių kariūnų vardu buvo suteikta geriausia baziniuose kariniuose mokymuose išrinktam kariūnui Arnui Kiveriui. „Su kariuomene mane supažindino tėtis. Nenuostabu, kad ir aš pasirinkau krašto apsaugos sistemą. Nesu individualistas, todėl tikiu, kad nebūčiau galėjęs atlikti tam tikrų užduočių, dėl kurių mane įvertino kaip geriausią, jei man nebūtų padėję būrio ir kuopos draugai. Galiu drąsiai sakyti, kad tai – mūsų visų, o ne mano vieno apdovanojimas“, – savo išgyvenimais dalijosi Arnas.

Septynių savaitių trukmės Bazinį kariūno kursą Didžiojo Lietuvos etmono

Jonušo Radvilos mokomajame pulke Rukloje baigę 83 vaikinai ir 21 mergina, iš kurių 28 yra jaunieji šauliai, pasiryžę toliau siekti vieno didžiausių gyvenimo pasirinkimų – tapti Lietuvos karininkais. Per mokymus jie susipažino su Lietuvos kariuomenės struktūra, statutais, ginkluote, įgijo teorinių ir praktinių žinių, reikalingų studijuojant Karo akademijoje.

Kasmet beveik dvigubai daugiau jaunų žmonių renkasi karininko profesiją, norėdami prisidėti prie šalies saugumo stiprinimo. Neabejotina, juos domina įdomios, dinamiškos studijos Karo akademijoje ir karjera Lietuvos kariuomenėje jas baigus. **LR KAM**

PATVIRTINTA ŽYMIOS MOKSLININKĖS MARIJOS GIMBUTIENĖS METŲ MINĖJIMO PROGRAMA: RENGINIAI VYKS LIETUVOJE, PRANCŪZIJOSJE, JAV

Marija Gimbutienė

LRV

LR Vyriausybė patvirtino Marijos Gimbutienės metų minėjimo programą, kurią parengė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje sutelkta darbo grupė.

„2021 metais minint pasaulinio garso archeologės Marijos Gimbutienės šimtmetį, Lietuvoje, JAV ir Prancūzijoje numatoma surengti parodų, konferencijų, skirtų šiai ryškiai asmenybei ir jos darbams“,

– teigia švietimo, mokslo ir sporto ministras Algirdas Monkevičius.

Kitamet numatoma surengti tarptautinę archeologinių radinių parodą „Deivės ir kariai: Marijai Gimbutienei – 100“, Vytauto Didžiojo karo muziejuje parodą „Marija Gimbutienė – neolito ir bronzos amžiaus tyrėja“, renginį UNESCO ir Prancūzijos, taip pat Kalifornijos akademi-

nėms ir lietuvių bendruomenėms. Lietuvos mokiniams bus organizuotas piešinių konkursas „Baltų mitologija. Senovės lietuvių deivės ir dievai“, o mokiniams ir jų mokytojams – keramikos konkursas „Senovinė simbolika lietuvių liaudies mene“, vyks jaunųjų žyeivių baltiška gyvosios istorijos stovykla.

Planuojamas seminarų ciklas ir konferencija „Etnologija ir mitologijos atspindžiai ugdymo įstaigų edukacinėse erdvėse“. Vilniaus universitete vyksianti Tarptautinė 11-oji prof. J. Puzino mokslinė konferencija taip pat bus skirta Marijos Gimbutienės 100 metų jubilėjui.

Kauno Maironio universitetinėje gimnazijoje, kurioje 1931–1938 m. mokėsi Marija Alseikaitė-Gimbutienė (tuo

metu mokykla vadinosi Kauno „Aušros“ mergaičių gimnazija), viena auditorija bus pavadinta Marijos Gimbutienės vardu, o 2021 m. sausio 22 d. čia vyks mokslininkės 100-mečiui skirta pamoka.

Marijai Gimbutienei skirtus 2021 metus yra paskelbęs Seimas. Profesorė Marija Gimbutienė – archeologė, antropologė, baltų ir indoeuropiečių neolito ir bronzos amžiaus kultūros tyrinėtoja, archeomitologijos (mokslo šakos, jungiančios archeologiją, lingvistiką, etnologiją ir religijotyrą) pradininkė, pakeitusi Europos priešistorės sampratą. Gimė 1921 m. Vilniuje, per Antrąjį pasaulinį karą pasitraukė iš Lietuvos. Dėstė JAV Harvardo, Kalifornijos

universitetuose, mirė 1994 m. Los Andžele, palaidota Kaune, Petrašiūnų kapinėse. Yra parašiusi 23 knygas, už knygą „Deivės civilizacija: Senosios Europos pasaulis“ 1993 m. jai buvo paskirta Enisfildo-Vulfo premija, skiriama JAV už žymiausius pasaulio kultūros istorijos tyrimus.

Į darbo grupę, rengusią Marijos Gimbutienės metų minėjimo programą, įėjo Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Užsienio reikalų ministerijos, Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos sekretoriato, Lietuvos archeologijos draugijos, Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Seimo, Kultūros ministerijos atstovai. **LRV**

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LAIMANODŽIŲ JAV SURENGTAS LIETUVOS GARBOS KONGRESAS

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU | UŽSIENI
METAMS - \$130.00

LIETUVOS VYRIAUSYBĖ PATVIRTINO PARTIZANO JUOZO LUKŠOS-DAUMANTO MINĖJIMO 2021 METAIS PROGRAMĄ

Partizanas Juozas Lukša-Daumantas.

LRV

Lietuvos Respublikos Seimui 2021 metus paskelbus partizano Juozo Lukšos-Daumanto metais, Vyriausybė patvirtino Krašto apsaugos ministerijos parengtą Juozo Lukšos-Daumanto minėjimo 2021 metais programą. Šia programa siekiama deramai paminėti rezistentų, vieno iš ryškiausio partizanų vado,

kovotojo už Lietuvos laisvę, atminimą.

2021 m. rugpjūčio 10 d. minėsime 100-ąsias J. Lukšos-Daumanto gimimo metines. Jo gimimo dieną Veiveriuose, šalia jo gimtinės, bus surengtas iškilmingas minėjimas.

Taip pat planuojama sukurti dokumentinę apybraižą bei dokumentinį filmą „Juozas

Lukša-Daumantas archyvinių dokumentų šviesoje“, išleisti dokumentų rinkinį „Pokario lietuvių rezistencija Centrinės žvalgybos valdybos dokumentuose“. Vytauto Didžiojo karo muziejus surengs konferenciją, skirtą J. Lukšos-Daumanto 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos programose

bus pristatomi apie šią asmenybę sukurti meniniai ir dokumentiniai filmai ir specialiai sukurtos laidos. Taip pat bus rengiamos parodos, respublikinis mokinių esė konkursas „Tebus pašlovinti nenusilenkę prieš netiesą“, organizuojami žygiai partizanų takais ir kiti renginiai, siekiant pagerbti šią iškilią asmenybę ir plačiau supažindinti visuomenę su J. Lukšos-Daumanto gyvenimu ir veikla kovojant už Lietuvos laisvę.

J. Lukša į pasipriešinimo kovas įsijungė nuo pat Lietuvos okupacijos pradžios. Per pirmąją sovietų okupaciją priklausė Lietuvos aktyvistų frontui, Vokietijai okupavus Lietuvą dalyvavo pogrindinėje veikloje prieš vokiečius. Grįžus sovietams, priklausė pogrindžio Lietuvos išlaisvinimo tarybai, o ją sunaikinus, buvo Lietuvos partizanų sąjūdžio organizacinio skyriaus viršininku. 1946 m. išėjo partizanauti, buvo paskirtas Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės spaudos skyriaus viršininku, dalyvavo Vyriausiosios partizanų vadovybės kūrime.

J. Lukša-Daumantas partizanų vadovybės įsakymu du kartus prasiveržė per valstybės sieną, užmezgė ryšius su Nepriklausomos Lietuvos atstovais užsienyje, paskleidė žinią apie kovojančią Lietuvą. 1949 m. gavo specialius įgaliojimus atstovauti įkurtam Lietuvos laisvės kovos sąjūdžiui užsienyje. 1950 m. grįžus į Lietuvą, paskirtas Ginkluotųjų pajėgų štabo žvalgybos skyriaus viršininku. 1951 m. rugsėjo 4 d. dvigubo agento išduotas žuvo miške į pietus nuo Kauno, ties Pabartupio kaimu.

J. Lukša turėjo keletą slapyvardžių: Juozas Lukša-Vytis, Skirmantas, Kazimieras, Araminas, Kęstutis, Daumantas, Skrajūnas, Miškinis, S. Mykolaitis, tačiau geriausiai žinomas Juozo Lukšos-Daumanto vardu.

Su programa galite susipažinti https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/LRV%20nutarimu%20patv_%20priemoniu%20planas%20Luk%C5%A1a.pdf

LRV

VENESUELOS LIETUVIAI TURĖS DAUGIAU LAIKO PARAIŠKOMS DĖL PERKĖLIMO Į LIETUVĄ TEIKTI

Venesuelos ir Lietuvos vėliavos.

LRV

Spalio 21 d. Lietuvos Vyriausybė nutarė prašymų dėl lietuvių kilmės asmenų perkėlimo iš Venesuelos pateikimą pratęsti dar metams – iki 2021 spalio 1 dienos.

Pratęsti terminą prašė Užsienio reikalų ministerija reaguodama į Venesuelos lietuvių bendruomenės prašymus.

„Daugelis lietuvių kilmės asmenų Venesueloje dėl objektyvių priežasčių – krizės Venesueloje, pandemijos, elektros ir interneto tiekimo sutrikimų, dažnai uždarytų notarų biurų bei valstybės įstaigų, nespėjo laiku pateikti reikalingus dokumentus ir prašymus perkeliamojo asmens statusui gauti. Lietuvos ambasadoje Ispanijoje itin išaugo prašymų skaičius dėl perkeliamojo asmens statuso suteikimo“, – sako Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis.

Nutarimas, kuris reglamentavo lietuvių kilmės asmenų perkėlimą iš krizės kamuojamos Venesuelos, buvo priimtas 2019 metais. Šiais metais rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais iš Venesuelos į Lietuvą atvyko pirmieji 13 asmenų - Lietuvos piliečiai arba turintys teisę pilietybę gauti. Jie apgyvendinti Ruklos Pabėgėlių priėmimo centre.

Perkeliamiems asmenims padengiamos kelionės išlaidos, suteikiamas gyvenamasis būstas, skiriamos išmokos įsikūrimui (vienkartinė 250 eurų išmoka) bei būtiniausioms reikmėms (250 Eur/mėn), vaikų ugdymui, teikiama parama

lietuvių kalbos mokymuisi.

Perkeliamojo asmens statusas šiuo metu jau suteiktas 81 asmeniui (iš jų 13 jau perkelta), dar apie 50 sprendimų dėl perkeliamo asmens statuso suteikimo yra laukiami.

Lietuvių kilmės asmenų perkėlimo procesas sudėtingas dėl nereguliarių skrydžių ir biurokratinių trukdžių Venesuelos viduje. Reikalingi specialūs leidimai judėti šalies viduje - Venesueloje be specialaus policijos leidimo važiuoti automobiliu iš vieno rajono į kitą yra draudžiama.

Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenimis, pernai Venesueloje gyveno 187 Lietuvos piliečiai. Lietuvių bendruomenė Venesueloje vienija apie 400 lietuvių kilmės asmenų. Manoma, kad Venesueloje gyvena apie 1 000 lietuvių piliečių ir lietuvių kilmės asmenų.

LRV

PATVIRTINTAS LIETUVOS TOTORIŲ ISTORIJOS IR KULTŪROS METŲ MINĖJIMO PLANAS

Spalio 14 d. LR Vyriausybės posėdyje buvo patvirtintas Lietuvos totorių istorijos ir kultūros metų minėjimo 2021 metais planas. Jį parengė Kultūros ministerija ir Tautinių mažumų departamentas bendradarbiaudami su suinteresuotomis institucijomis bei organizacijomis.

Įgyvendinant šio plano priemones numatoma organizuoti minėjimus, konferencijas, įvairius kultūrinius, edukacinius, pažintinius, leidybos ir viešinimo renginius, vykdyti projektus, kuriais siekiama šalies ir užsienio visuomenei pristatyti Lietuvos totorių istoriją ir kultūrą. Kultūriniai renginiai vyks Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, savivaldybėse, muziejuose, bibliotekose, archyvuose.

2021 metais numatoma surengti iškilmingą Lietuvos to-

torių istorijos ir kultūros metų minėjimą Nacionaliniame muziejuje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose, Vilniaus universitete – tarptautinę mokslinę konferenciją.

Kitamet ketinama organizuoti paskaitų, ekskursijų, kultūrinių renginių ciklus, tarptautinį totorių kultūros festivalį, parengti parodą „Lietuvos totoriai archyvų dokumentuose“, virtualų gidą „Totorių kelias“.

Bus išleistas leidinys anglų kalba apie iškiliausius Lietuvos totorius, prof. Tamaros Bairašauskaitės knyga „Lietuvos totorių istorija“ ir kiti leidiniai. Taip pat bus vykdoma informacijos sklaida apie Lietuvos totorių istorijos ir kultūros metų minėjimo renginius LRT programose ir portale www.lrt.lt.

LRV

GAUTI NACIONALINĘ JONO BASANAČIAUS PREMIJĄ PRETENDUOJA DU KANDIDATAI

Nacionalinė Jono Basanavičiaus premijos komisija iš visuomenės gautų pasiūlymų atrinko dvi kandidatūras gauti šią premiją, praneša Kultūros ministerija.

Premijos paskirtis – įvertinti asmenų arba bendrą veiklą vykdžiusių asmenų grupių išskirtinius nuopelnus etninės kultūros srityje, reikšmingą kūrybinę, mokslinę veiklą

ir kitus darbus, susijusius su lietuvių etninės kultūros tradicijų plėtojimu, tautinės savimonės puoselėjimu ir etnokultūriniu ugdymu.

Komisijos posėdyje nutarta, kad Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos skyrimo kriterijus geriausiai atitinka dviejų kandidatų darbai ir veikla. Gauti premiją pretenduoja:

Eligijus Juvencijus Morkūnas – už ilgametę veiklą muziejinio darbo, formuojančio tautinę savimonę, skatinančio visuomenę dalyvauti pažinimo procese ir reprezentuojančio krašto istoriją, etninę kultūrą ir paveldą, baruose. E. J. Morkūno kandidatūrą pateikė Lietuvos liaudies buities muziejaus.

Jonas Rudzinskas – už

darbus, susijusius su etninės kultūros tradicijų plėtojimu, ugdymu ir tyrinėjimu, taip pat už kūrybinę ir mokslinę veiklą. J. Rudzinsko kandidatūrą pateikė Lietuvos meno kūrėjų asociacija.

Iš šių kandidatų baigiamajame komisijos posėdyje bus išrinktas Nacionalinės Jono Basanavičiaus premijos laureatas. Komisija vertindama kandidatų veiklą vadovaujasi šiais kriterijais: kūrybinės ir

(ar) mokslinės veiklos reikšmingumas lietuvių etninės kultūros plėtrai ir sklaidai; veiklos, susijusios su lietuvių etninės kultūros tradicijų išsaugojimu ir plėtojimu, aktualumas, meninė, mokslinė, edukacinė ir išliekamoji vertė; veiklos reikšmingumas tautinės savimonės puoselėjimui ir etnokultūriniam ugdymui; kandidato aktyvi visuomeninė veikla lietuvių etninės kultūros srityje.

LRT

MENININKĖS SVAJONĖ – PASIPUOŠTI SAVO RANKOMIS IŠAUSTU TAUTINIU KOSTIUMU

Saulėtą rudens sekmadienį, po Saint Ann of the Dunes bažnyčioje, Beverly Shores, Indiana, kunigo Gedimino Keršio aukotų šv. Mišių, susitikome su Indianos–Rytų Čikagos Amerikos lietuvių bendruomenės pirmininke Loreta Raudonytė–Vician, pakvietusia atvykti į Šiaurės vakarų Indianoje, Čestertone (Chesterton, IN), įsikūrusią įvairaus audinių pluošto menų studiją, mokyklą ir parduotuvę „Three Moons Fiberworks“.

Istorinėje Čestertono dalyje, senajame pašte, lietuviškas šaknis puoselėjančios Rebekos Riley-Vargas pastangomis įkurta jauki menų studija žavėjo įvairiaspalvių siūlų bei augalinės ir gyvūninės kilmės audinių įvairove, meno dirbiniais. Joje nuolat vyksta audimo, verpimo, krepšių pynimo, vėlimo iš vilnos pamokos, medvilnės, kašmyro, šilko, alpakos vilnos siūlų dažymo įvairiomis

technikomis mokymai. Šios studijos pavadinimas, pasak Loretos, atspindi siekį įamžinti gražią šeimos tradiciją – ties bendra veikla burti šios šeimos įvairių kartų moteris, tarsi skirtingas mėnulio fazes iš kartos į kartą perduodant audimo meną.

„Čia – antrieji mano namai“, – juokavo studijos patalpose mus pasitikusi menininkė, pakvietusi apžiūrėti savo darbo vietos, kur tarp

daugybės čia esančių audimo staklių bei verpimo ratelių stovėjo pačios iš Ohajo valstijos atsigabentos audimo staklės, kuriose išausti pirmieji jos darbai, tarp kurių – ir Trispalvės spalvų šalikas.

Loreta Raudonytė–Vician (dešinėje) su menų studijos įkūrėja ir savo audimo mokytoja Rebeka Riley-Vargas. *Rimanto Kunčo-Žemaitaičio nuotr.*

Loreta Raudonytė–Vician audžia savo atsivežtomis audimo staklėmis. *Rimanto Kunčo-Žemaitaičio nuotr.*

„Visada norėjau išmokti austi, – prisiminė Loreta, – svajoju apie tai nuo vaikystės, todėl, vos sužinoję apie netoliese mūsų įsikūrusią menų studiją „Three Moons Fiberworks“, su vyru atvykome apžiūrėti jau kitą dieną – buvo taip smalsu,

su, kad negalėjau ilgiau laukti“. Pradėjusi lankyti užsiėmimus Rebekos mokymo klasėse Loreta viename iš socialinių tinklų aptiko skelbimą apie dovanojamas audimo stakles ir nesuabejojusi pasakė vyrui, kad tuoj pat ten vyks jų parsivežti. „Tuomet nei vyras, nei sūnus nesuprato, kam jos man reikalingos“, – juokėsi menininkė. Dabar Loreta čia praleidžia visus savaitgalius, nes kitomis dienomis prižiūri anūkus. Vyresnioji anūkė domisi močiutės pomėgiu, kiti anūkeliai dar maži, bet Loreta tikisi, kad paprastą darbėlį ateityje galėtų įveikti.

„Audimo siūlus perku, verpti man būtų per daug sudėtinga“, – juokauja Loreta ir pasidalija su mumis seniai puoselėta savo svajone – savo rankomis išausti tautinį kostiumą. „Kada nors, mūsų bendruomenėje minint Vasario 16–ąją, aš pasipuošiu savo pačios su meile ir džiaugsmu išaustu tautiniu kostiumu“, – pažada Indianos–Rytų Čikagos Amerikos lietuvių bendruomenės pirmininkė Loreta Raudonytė–Vician.

„Dirvos“ korespondentė Živilė Gurauskienė, el. p. dirva.press@gmail.com

PASITARIMAS DĖL ŠVENTĖS „TEN, KUR NEMUNAS BANGUOJA“

Argentinės lietuvių draugijos „Nemunas“ valdybos atstovai dėl šokių šventės Argentinoje reikalų susitiko su Beriso miesto savivaldybės meru Fabián Cagliardi, kuris mielai visus priėmė.

Šokių šventė Argentinoje „Ten, kur Nemunas banguoja“ organizuojama tautinių šokių kolektyvo „Nemunas“ 50-mečio proga, ji įvyks 2021 m. gruodžio mėn. Beriso mies-

te, kuris oficialiai pripažintas imigrantų provincijos sostine. Posėdžio metu aptarti organizaciniai, logistikos klausimai. Beriso miesto savivaldybė bus viena iš pagrindinių šokių šventės rėmėjų.

Šventėje iš viso dalyvaus apie 500 šokėjų iš Lietuvos šokių kolektyvų, ansamblių bei iš visos Argentinos, Urugvajaus, Brazilijos, JAV, Kanados.

Posėdyje dalyvavo dabartinis Argentinos lietuvių draugijos „Nemunas“ valdybos pirmininkas ir „Nemuno“ šo-

Susitikime dėl šokių šventės Argentinoje su Beriso miesto meru Fabián Cagliardi. *Organizatorių nuotr.*

kių kolektyvo įkūrėjas Alfredo Dulke, dabartinis lietuvių šokių grupės „Nemunas“ vadovas Nicolas Cabrera Dulke, Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos (ALJS) valdybos pirmininkė ir viena iš lietuvių kalbos kursų dėstytojų Malena Tanevitch Braziunas ir Pasaulio lietuvių bendruomenės (PLB) Plėtros ir tvarumo komisijos narys ir buvęs šokių grupės „Nemunas“ vadovas Juan Ignacio Fourment Kalvelis.

Svarbu pažymėti, kad 2009 metais lietuvių draugijos „Nemunas“ šimtmečio proga Berise įvyko Pietų Amerikos lietuvių tautinių šokių šventė, į kurią susirinko beveik 1000 žiūrovų. Draugija „Nemunas“ buvo viena iš Argentinos lietuvių tautinių šokių šventės 1985 m. organizatorių, tada į šventę susirinko 3000 žmonių.

Argentinės lietuvių kultūros ir savišalpos draugija „Nemunas“

TARP TIESOS IR MELO – ICCHAKO ARADO PRISIMINIMAI, KELIAUJANT Į SIONO KALNO VIRŠŪNĘ

Violeta Rutkauskienė

(Pradžia š.m. „Dirvos” rugsėjo 15 d. laidoje)

IV.

Štai čia ir pasibaigia nuoširdus paauglio berniuko pasakojimas apie išgyvenimus karo pradžioje. Toliau pasakojimą tęsia Y. Aradas antifasistas, sovietų diversantas ir, kas be ko, ir ne visai nuoširdus ir patikimas istorikas, turintis tik vieną tikslą, tik vieną tiesą, matantis tik vieną asmenišką istorijos matymą ir vertinimą.

Nei žodžiu jaunasis pasakotojas neužsimena apie Lietuvą prieš sovietus įvykusį 1941 m. sukilimą. Lietuviai, anot jo, tik grobia valdžią, iš vadovaujančių postų savivaldybėse, policijoje, kariuomenėje išstumdami lenkus ir kitus kitataučius. Pro Švenčionis pražygiuoja iš sovietų išsilaisvinusieji Lietuvos kariuomenės pulkai, kurie netrukus bus įjungti į kovą prieš žydus (???). Žydų jaunimas svarsto galimybę bėgti į Baltarusiją ar Lenkiją, bet juos baugina vyresniųjų gąsdinimai, jog keliuose pilna lietuvių, kurie pastos kelią ir išžudys, todėl likęs vietoje, I. Aradas Švenčionyse išvysta vokiečių tankus. Taip 15-tis I. Aradas išgyvena pirmąsias karo dienas.

Apie geto išgyvenimus

Švenčionyse naujieji okupantai naciai įveda naują tvarką, varžančią žydų gyvenimą, skaudinančią žmogišką žydų orumą, prasidėdama vietos gyventojų priešiškumas, net mokyklose žydų vaikai patiria patyčias. Ypatingai pabrėžiamas augantis lietuvių nusistatymas prieš žydus, nors miestelio tautinė sudėtis labai įvairi, kaip jau anksčiau savo prisiminimų pradžioje pažymėjo I. Rudnickis (Y. Aradas). Prasideda susidorojimas su žydais, ir čia Y. Aradas mato tik lietuvius, nors anksčiau su jais vargiai ar buvo tiesiogiai susidūręs.

Švenčionyse Y. Aradas turbūt buvo vienintelis, žinantis geto gyvenimą iš vokiečių okupuotos Varšuvos, todėl nujausdamas didelį pavojų, nutarė iš jo pabėgti. 1941 m. rugsėjo mėn. 19 d. Komisaras Volfas nurodė vietiniai valdžiai ir policijai perkelti žydus į getą, o rugsėjo 26 d. prasidėjo ir žiaurus vietos žydų naikinimas, išvežant geto gyventojus į buvusią kariuomenės stovyklą - Poligoną. Y. Arado žodžiais tariant, **niekas nežinojo, kas laukė perkeliama**

Švenčionių geto planas- informacinis stendas.

žmonių stovykloje (Aradas, p. 82). Tačiau bloga nuojauta žmones skatino gelbėtis bėgant į Baltarusiją. I. Rudnickiui (Aradui) su 12 berniukų grupe pavyksta pasprukti į Gluboką kaimyninėje Baltarusijoje. Jau ten juos pasiekia siaubingi gandai apie Švenčionių poligone iššaudytus **kokius 7,000 žydų** (Y. Aradas, p. 89). Pagal Jegerio raportą tuo metu sušaudyta 3,726, pagal E. Zurofą ir Vanagaite – 3,476. ¹³⁻¹⁴ Tokie „nežymūs” skirtumai...

Pats Y. Aradas apie tai sužino iš vienos mergaitės, laimingai išgyvenusios tas žudynes pasakojimo. Tačiau istorija, kurią bando perteikti Y. Aradas, vargiai yra pačios mergaitės originalus pasakojimas: juk patekusi į tuos baisius išgyvenimus, baimę nelikti gyva, ji negalėjo įsidėmėti ir matyti bei atsiminti tiek daug smulkių detalių, kurios aprašomos knygoje Poligono įvykis Y. Aradui ypač skausmingas, nes čia tuo metu žūsta didžioji dauguma jo šeimos ir giminės artimųjų. Laimei išliko gyva vienintelė sesuo. Jos paragintas Y. Aradas iš Baltarusijos sugrįžta Švenčionių getą.

Pagrindis

„Manau, rasiąs išgyvenusius Švenčionių žydus nelaimingus ir prislėgtus, juk apie 80% bendruomenės išžudė poligone” - tęsia toliau pasakojimą Y. Aradas. Nei viena šeima neliko nepaliesta tragedijos. Tačiau Y. Arado nuostabai, gyvenimas, regis tekėjo taip lyg poligonas tebutų blogas sapnas. Žmonės ėjo į darbą, valgė, kalbėjosi, ginčijosi, o kartais netgi juokavo” (Y. Aradas, p. 100). Daugelis Y. Arado paauglystės draugų išliko gyvi. Susirinkę vakarais kartu ėmę galvoti, kaip apsisaugoti ir išlikti, o svarbiausiai, kaip ir iš kur gauti ginklų ir pasiruošti partizaninei kovai. Laimingo atsitiktinumo dėka, dirbant ginklų sandėlyje, jiems pavyko išvogti ginklų. Prasidėjo pagrindinė veikla ir pasiruošimas pabėgimui į mišką pas sovietų partizanus. Paauglių veikla neliko nepastebėta. Kilo įtampa tarp saviškių

šeimose, geto bendruomenė jautė veiklos kryptį ir buvo gan priešišškai nusistačiusi paauglių atžvilgiu. Apie jaunimo pagrindžio veiklą sužinojo ir geto policija, laimė, neįskundė gestapui. Kai pabėgimo į mišką planas jau buvo paruoštas, jį netikėtai sužlugdė 1942 m. tragiški įvykiai Švenčionyse ir apylinkėse.

Sovietų partizanų išpuolis

Besiruošiantis getą palikti jaunimas kartkartėmis nugirdavo ir apie sovietų partizanus, veikiančius Baltarusijos miškuose. Bandė ieškoti galimybių su jais susisiekti. Tačiau sovietų partizanai netikėtai Švenčionių apylinkėse pasirodė patys. 1942 m. gegužės 19 d. vermachto lengvąją mašiną, kelyje iš Švenčionių į Lentupį, atakavę 5-6 rankinėmis granatomis ir automatais ginkluoti vyrai buvo sovietų Markovo grupės partizanai iš Baltarusijos. Jie nužudė vokiečių vyresnįjį leitenantą, reichskomisarą Beką ir du vokiečių kariškius. Vokiečių valdžia už šį sovietų partizanų išpuolį žiauriai nubaudė vietinius Švenčionių ir apylinkių gyventojus. Kerštaudami vokiečiai tada sušaudė apie 500 nieko dėtų vietinių gyventojų, anot Y. Arado, dauguma buvo vietiniai lenkų, rusų ir baltarusių inteligentijos atstovai. Buvo ir lietuvių, tik Y. Aradas jų nemini, gal nežinojo, o gal ir nutyli.

Sovietų partizanas Fiodoras Markovas, partizanų grupės išpuolio prieš vokiečius 1942 m. gegužės 19 d. m. vadas. Po šio išpuolio vokiečiai sušaudė apie 500 Švenčionių apylinkių gyventojų.

Tačiau Y. Aradas ir jo draugai komunistą Markovą gerai žinojo dar nuo mokyklos laikų, nes jis prieš karą dirbo žydų mokykloje istorijos mokytoju. Markovo pasirodymas Švenčionių apylinkėse paaugliams suteikė drąsos ir jie siekė jį susirasti bei prisijungti prie jo. Tačiau bandymai surasti komunisto Markovo partizanus iki 1943 m. buvo nesėkmingi. Taip pat vokiečių įvykdyta bausmė vietos gyventojams Y. Aradui ir jo pagrindžio draugams davė suprasti, kokį pavojų geto žydams kelia jo pagrindinės grupės jaunuolių veikla. Išverti gete vis sunkėjant sąlygoms, plintant ligoms ir epidemijai darėsi sunku, tačiau vilties teikė vokiečių pralaimėjimai fronte. Čia Y. Aradas netikėtai pasakojimą pasuka į bendresnę padėtį Lietuvoje.

Lietuviai priešinasi nacių režimui

Sunkėjanti vokiečių armijos padėtis fronte ir darbo jėgos trūkumas Vokietijoje vertė vokiečius ieškoti papildomų jėgų frontui, pramonei ir žemės ūkiui. Vokiečių valdžia pradėjo Lietuvos gyventojus verbuoti ir gaudyti darbams Vokietijoje. Gyventojai tam aktyviai priešinosi. Vokiečiai išleido įsakymą mobilizuoti penkias amžiaus grupes į Lietuvos SS legioną Vokietijos armijos sudėtyje. Lietuviai nesutiko ir pasipriešino, reikalaudami Lietuvos nepriklausomybės mainais. Vokiečiai ėmė spausti: uždarė Vilniaus ir Kauno universitetus bei vidurines mokyklas visuose Lietuvos miestuose, taip pat ir Švenčionyse.

(Bus daugiau)

Paminklas Švenčionių geto kankiniams. Aut. J. Jakštas.

13. The Jaeger Report: A Chronicle of Nazi Mass Murder.
<https://phdn.org/archives/holocaust-history.org/works/jaeger-report/html/img006.htm.en.html>
14. Vanagaite, E. Zuroff. Nasi. Podróżując z wrogiem. Warszawa, 2017.

JUSTĖS JANULYTĖS KŪRINIO „UNANIME” PREMJERA VOKIETIJOJE

Rugsėjo–spalio mėnesiais vokiečių klausytojai galėjo plačiau susipažinti su kompozitore Juste Janulyte.

Rugsėjo pabaigoje Vokietijos radijo programa *Deutschlandfunk kultur* parengė išsamų pokalbį su kompozitore, pristačiusi ją kaip minimalistinės Baltijos šalių muzikos tradicijos atstovę, labai nuosekliai einančią savo keliu. Jos kūriniai tarsi perkelia į švelnią, erdvę užpildančią harmonijos atmosferą, tokią pat natūralią kaip kvėpavimas. Nes, anot kompozitorės, visur

galiojantys gamtos dėsniai ir principai puikiai tinka organinei muzikai kaip tam tikrai gyvenimo formai. Būtent joje J. Janulytė randa modelius, schemas savo kūrybai.

Spalio 3 d. Vitenos kamerinės muzikos festivalyje įvyko naujojo kompozitorės kūrinio „Unanime” aštuoniems trimitams, kurį atliko *Monochroom Project*, premjera, iškart pelniusi kritikų dėmesį. *Neue Musik Zeitung* atlikimą pavadino nuostabą keliančiu harmoningu įvairiomis vaivorykštės spalvomis

spinduliuojančių aštuonių trimitų garsų skambesiu.

Spalio 20 d. Justės Janulytės „Unanimus” aštuoniems styginiams premjera skambėjo Frankfurto *Alter Oper* po atsinaujinimo naujai atsidariusio Žydų muziejaus Frankfurte proga. Ją atliko šiuolaikinės muzikos kolektyvas *Ensemble Modern*.

LR KM

Justė Janulytė.

Rengėjų nuotr.

LIETUVOS IR RUSIJOS MENININKŲ POKALBIAI APIE PAUKŠČIUS, ORNITOLOGINĖS STOTIES TINKLUS IR MUS, SAVO TINKLUOSE ĮSTRIGUSIUS

Rugsėjo 29 d. Maskvos kūrybinių industrijų centro „Fabrika” platformoje vyko Rugilės Barzdžiukaitės ir Dovydo Korbos filmo „Rūgštus miškas” peržiūra, įtraukta į centre vykstančios Oksanos Yushko parodos „Tinklo veikimo laikas” programą. Taip pat vyko Rugilės, Dovydo ir Oksanos diskusija, kurią vedė parodos kuratorė Sona Stepanian.

Oksanos paroda „Tinklo veikimo laikas” atkuria Kuršių nerijoje esančios seniausios Rusijoje ornitologinės stoties „Ribachij” erdvę, eliminuojant iš jos visus gamtos elementus – lankytojus pasitinka tinklais užpildyta erdvė, verčianti medituoti pakliuvimo į tinklą būsenas, pasaulį po ekologinės katastrofos ir kitas distopines patirtis.

Rugilės ir Dovydo filmas fiksuoja gamtos, paukščių ir žmonių santykius netoli Juodkrantės esančioje kormoranų kolonijoje. Dviejų darbų problematikos, mąstymo krypties ir noro įsigilinti į kitą sąsambiai paskatino pradėti diskusiją nuo klausimo apie jų

sumanymo kilmę.

Oksana atvyko į ornitologinę stotį dar kaip taikomosios matematikos ir informacinių technologijų studentė, o vėliau sugrįžo jau rimtai susidomėjusi dokumentika ir šiuolaikiniu menu, bet niekada neapleido ir mokslinio požiūrio į gamtą. Rugilės ir Dovydo filmo idėja kilo iš suvokto prasmės paradokso – fejerverkai, kurie pavasariais leidžiami Juodkrantės miške prie kormoranų peryklų, yra ne šventinės šviesos instaliacijos, bet ugnys, skirtos baidyti paukščiams iš lizdų siekiant jų palikuonių žūtis. Rugilė šiame veiksmo išvėlgė genocidą. Jiedu su Dovydu sugrįžo į rūgštųjį mišką tris pavasarius iš eilės, filmavo paukščius ir jų apžvalgos aikštelę, sukurdami filmą ne tiek apie gamtą, kiek apie žmogaus požiūrį į ją, ne tiek apie mišką, kiek apie Babilono bokštą, kuriame kalba žmonės, paukščiai ir mirštantys medžiai, kaip taikliai pastebėjo Oksana. Maskvietė menininkė sakė, kad tai, ką ji sužinojo apie

paukščius ornitologinėje stotyje, jai pasirodė ne mažiau svarbu mąstant apie žmones: pasirodė, kad paukščių sensorika, jų navigacija numano ne vieną, bet kelis orientyrus – dangų, žvaigždes, saulę, oro sąlygas ir pan., jie, kaip ir žmonės, negali pasitikėti vienu realybės aspektu. Savo parodoje atkurdamą tinklų sistemą ji galėjo stebėti, kaip lankytojai leidžiasi įviliojami į tinklus taip pat, kaip į juos patenka paukščiai, nepastebėdami jų dėl milžiniško dydžio. Kita vertus, šimtmetį veikianti stotis yra sukaupusi milžinišką duomenų bazę, kaip dabar virtualūs tinklai yra sukaupę žmogiškųjų duomenų bazę internete. Kalbant apie ekologiją, reikia kalbėti ir apie šiuos jos aspektus. Tęsdama paukščių ir žmonių gyvenimo paraleles, Rugilė priminė, kad į Kuršių nerijos koloniją perėti sugrįžta tik tie paukščiai, kurie yra iš čia kilę, – kaip ir žmonės grįžta į tėvynę. Žmonės priešinas kolonijos plitimui, nes miršta pušų miškas, tačiau

INDRĖ VALANTINAITĖ – TARPTAUTINIAME POEČIŲ FESTIVALIJE „SCHAMROCK” VOKIETIJOJE

Poetė Indrė Valantinaitė.

Monikos Penkutės nuotr.

Spalio 23–25 dienomis vykusiame tarptautiniame poezių festivalyje „Schamrock” šiemet dalyvavo lietuvių poetė Indrė Valantinaitė.

Jos skaitomų eilių (su vokiškais subtitrais, vertė Cornelius Hellis) transliacija vyko spalio 23 d.

Tarptautinio Bavarijos rengiamo poezių festivalio šiemetis motto – poezija ateičiai. Poezija į mūsų gyvenimą įsilieja ne nurodymais

ir liepimais, o kurdamą vis naujas erdves vaizduotei – eilėraščiai yra netikėtų susitikimų, atgaivos ir stimulo bei autonomijos vieta, kuri prieinama visiems.

Gyvai ir internetu šiemet vykusiame festivalyje – skaitymai, seminarai, diskusijos.

I. Valantinaitės dalyvavimą organizavo ir rėmė Lietuvos kultūros institutas, kultūros atašė Vokietijoje.

LR KM

jo vietoje auga lapuočiai, kurie anksčiau buvo išnaikinti Kuršių nerijoje, ir galbūt būtent jie apsaugos jos ateities mišką nuo jų niokojančių gaisrų.

Kaip ir Oksanai, lietuvių menininkams tiriamasis filmo aspektas buvo labai svarbus, jį galima pastebėti ir Rugilės bei Linos Lapelytės ir Vaivos Grainytės operoje „Saulė ir jūra”, apie kurią, žinoma, paklausė pokalbio moderatorė. Šis šviečiamasis kalbamų projektų vaidmuo taip pat juos labai vienija, kaip ir dažnai pokalbyje skambėjęs paradokso motyvas: paradok-

salūs mūsų santykiai su gamta, nuolatiniai mainai ir derybos tarp žmogaus ir gamtos, kuriuos naujai galėjome pajusti per COVID-19 pandemiją: miestuose girdėjome giedant paukščius, nors nutilus kitiems miesto triukšmams jų balsai taip pat pritrilo, o Juodkrantės miške šiais metais nebuvo fejerverkų. Moderatorės Sonos pastebėjimu, galima dejuoti, kad negalėjome susitikti gyvai ir diskutavome virtualioje erdvėje, bet taip leidome pailsėti gamtai. Galbūt tokio poilsio jai seniai reikėjo.

Projekto partneris – Lietuvos kultūros institutas.

Diskusijos dalyviai.

Rengėjų nuotr.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais
9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpiką,
82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.
Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

VERBA DOCENT, EXEMPLA TRAHUNT

Praną Mašiotą kaip literatą, vaikų rašytoją pažįsta visa Lietuva, o ypač jaunieji skaitytojai, tačiau tai, kad jis buvo garsus pedagogas matematikas, žino gal tik vyresnės kartos žmonės, mokęsi matematikos iš P. Mašiotos vadovėlių, arba tie, kuriems jis pats dėstė šią discipliną. Taigi straipsnyje bus kalbama būtent apie P. Mašiotą pedagogą, vadovėlių mokykloms autorių, kuris keturiasdešimt gyvenimo metų atidavė mokyklai.

Garsus publicistas, vaikų rašytojas, kultūros veikėjas P. Mašiotas gimė 1863 m. gruodžio 19 d. Zanavykų žemėje, netoli Kudirkos Naumiesčio, Pūstelninkų kaime.

1887 m., baigęs Maskvos universiteto Fizikos ir matematikos fakultetą, P. Mašiotas sugrįžo į Lietuvą. Deja, pasikartoję įprasta XIX a. II p. situacija, kai išsilavinusių, užsienyje aukštus mokslus baigusių jaunuolių Lietuvoje niekas nelaukė. Taip atsitiko ir P. Mašiotui. Negavęs darbo tėvynėje, jis buvo priverstas tenkintis mokytojo vieta Lomžoje (Lenkija). 1891 m., Rygos mokslo apygardos kanceliarijoje gavęs raštininko darbą, persikėlė gyventi ir dirbti į Rygą (Latvija). Čia prasidėjo tikrasis pedagogo, publicisto, švietėjo ir kūrėjo gyvenimas.

Manau, labiau pažinti asmenybę, įvertinti jos palikimą galime tik susipažinę su amžininkų prisiminimais. Jų nemažai surinko ir užrašė mokytoja Natalija Manikienė.

P. Mašiotas 24 metus mokė Rygos lietuvių vaikus

1892 m. P. Mašiotas paskirtas Rygos realinės gimnazijos matematikos mokytoju, o 1913–1915 m. dirbo dar ir Rygos mergaičių gimnazijos direktoriumi. Aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje. Rygoje rašė į „Aušrą“, „Šviesą“, „Vienybę lietuvininkų“, „Varpą“, „Lietuvių laikraštį“, „Vilniaus žinias“, „Viltį“, „Vairą“, „Rygos garsą“. Daug dirbo Rygos lietuvių organizacijose, jas rėmė materialiai ir moraliai. 1906 m. drauge su kitu žymiu pedagogu Marcelinu Šikšniu įsteigė lietuvių švietimo draugiją „Žvaigždė“, buvo pirmasis jos pirmininkas. Draugija išlaikė septynias lietuviškas pradinės mokyklas ir suaugusiųjų kursus. Buvo renkamas į Rygos lietuvių „Dainos“, „Kanklių“ ir kitų draugijų valdybas. 1907 m. išrinktas Lietuvių mokslo draugijos nariu. 1912–1914 m. sekmadieniais P. Mašiotas lietuvaiteis gimnazistėms mokė dar ir lietuvių kalbos. Pradinei mokyklai pedagogas parašė „Aritmetikos uždavinyną“ (I–II d., 1906), kuris tuo metu buvo ypač reikalingas, išėjo net 14

Pranas Mašiotas 1863–1940

leidimų (paskutinis – 1938 m.). Suaugusiųjų savimokai parašė rašybos vadovėlį „Raštas“ (1907).

Gyvendamas Rygoje P. Mašiotas sukūrė šeimą. 1894 m. vedė išsilavinusią dvarininko dukrą Mariją Jasienskytę. Susilaukė trijų vaikų: Marijos, Jono ir Donato.

Buvęs P. Mašiotos mokinys architektas Vytautas Žemkalnis-Landsbergis:

Mokytoją Praną Mašiotą labai mylėjo ir gerbė mokytojai ir mokiniai. Visada jis buvo geros nuotaikos, besišypsantis. Eidavo koridoriais į klases kažkaip laisvai. Dažnai pakalbindavo vieną kitą mokinuką ir, kiek prisimenu, niekad nebardavo, nešūkaudavo, nepašiepdamo.

Pamenu vieną išdaigą, mokinių iškrėstą savo mokytojų. Apatinėje klasėje vyko Prano Mašiotos pamoka, o viršutinėje pamokos nebuvo. Mokiniai sumanė „patikrinti“ kažkokį fizikos dėsni. Apskaičiavę atstumą tarp viršutinio lango ir pridėję „koeficientą“, susirado virvę ir pririšo gimnastikos batelį. Kitą virvės galą pritvirtino prie lango rėmo. Metamas batelis turėjo įlėkti pro apatinį langą ir trinkelėti mokytojui per galvą, o fizikos dėsnių veikiamas, vėl išlėkti. „Eksperimentas“ pavyko, tačiau batelis užkliuvo už apatinio lango rankenos, ir mokytojo rankose liko nusikaltimo įrodymas. Pranas Mašiotas, pertraukęs pamoką, nuėjo į viršų su bateliu rankoje ir visus padykėlius surinko krūvon. Buvau jų tarpe ir aš... Mokytojas labai ramiai nupasakojo įvykį, pabrėždamas, kad, įvykus antpuoliui, jo klasės mokiniai nei šypsojosi, nei juokėsi, tik labai susijaudino. Toks mokyklos darbo trukdymas, nepagarba mokytojui, mokiniams, pačiai mokyklai, tėvams visai neteikia garbės ir to sumanymo vykdytojams. Mokytojas sakė esąs įsitikinęs, kad tai buvo padaryta be noro įžeisti žmogų, o tik sugalvota kvailokai papokštauti, ir neabejoja, kad padykėliai patys yra susigėdę. Tėviškai, švelniai pabaręs, mokytojas grįžo į savo klasę. Likome lyg skaudžiai rykščių gavę. Susigėdom visi,

kai kas net pravirko.

(...) 1913 metais sėkmingai baigiau Rygos miesto realinės mokyklos septintąją klasę. Atestato vidurkis buvo virš ketverto. Su tokiu atestatu galėjau be konkurso stoti į Rygos Politechnikos institutą. (...) Dėdė Pranas kalbino mane stoti Politechnikos institutą ir studijuoti architektūrą, sakydamas, kad architektai bus labai reikalingi Lietuvai. Jo patariamasis stojau architektūron. ¹

Beje, daug vėliau, jau nepriklausomoje Lietuvoje, atsidėdamas savo mokytojui už pamokas, V. Žemkalnis-Landsbergis P. Mašiotui suprojektavo namą Donelaičio g. 4, Kaune, kuriame jis gyveno nuo 1929 m. iki 1940 m. birželio mėnesio.

Danutė Čiurlionytė-Zubovienė (dailininko, kompozitoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio ir rašytojos Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės dukra):

Su Prano Mašiotos šeima mano mama buvo susibičiuliavusi dar Rygoje, kur mokėsi nuo 1902 iki 1904 metų. Tai buvo pirmą kartą inteligentų šeima, kurią ji išgirdo kalbant lietuviškai. Mašiotai pamilo jaunutę Kymantaitę. Jie dažnai ją kviesdavosi į namus. Su Mašiotais ji nueidavo į „Kanklių“ draugijos ruošiamus vakarus. Mama man vėliau su pasigėrėjimu pasakojo, koks nuostabiai patrauklios išvaizdos buvęs Pranas Mašiotas. Tada jam buvę apie keturiasdešimt metų – tiesus, elegantiškas; laikysena tikro džentelmeno, o plaukai visiškai žili... O kaip šoko! Ypač mozūrą. Tas temperamentingas šokis reikalavo miklumo ir gracijos. Mama tvirtino, kad jai Lietuvoje neteko matyti mozūro šokėjo, kuris būtų galėjęs prilygti Mašiotui. Jo namuose Kymantaitė susipažįsta su Marcelinu Šikšniu ir kitais lietuvių inteligentais. Tos aplinkos įtakoje ji ima bandyti savo sugebėjimus literatūroje, dalyvauja slaptame mokinių savišvietos ratelyje, kuriam vadovauja Kipras Bielinis. Ten ji paskaito pirmuosius eilėraščius. ²

¹ Manikienė N. Gyvas savo darbais, Draugas, 1983, gruodžio 17, Nr. 150, p. 3.
² Manikienė N. Gyvas savo darbais, Draugas, 1983, gruodžio 17, Nr. 150, p. 3.

Pedagoginė veikla tęsėsi

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui P. Mašiotas pasitraukė į Maskvą, vėliau į Voronežą, ten 1915–1918 m. vadovavo Martyno Yčo iš Vilniaus evakuotoms berniukų ir mergaičių gimnazijoms. Jis buvo visų gerbiamas ir mylimas gimnazijų vadovas. Dirbo Lietuvių draugijoje nukentėjusiems dėl karo šelpti, bendradarbiavo spaudoje rašydamas pedagogikos, švietimo, etnografijos, kalbos klausimais.

P. Mašiotas parašė „Mokslo pasakas“ (1916). Pasitarimuose diskutavo Lietuvos švietimo sistemos klausimais, rengė atskirų mokymo dalykų programas. Tuo metu matematikos vadovėlių lietuvių kalba beveik nebuvo. 1906 m. P. Mašiotas išleido aritmetikos uždavinyną pradinėms mokykloms.

D. Čiurlionytė-Zubovienė:

Pranas Mašiotas nebuvo šnekus. Dažnai mano mama, sugrįžusi iš gimnazijos, mėgo pasakoti įvairius linksmus nuotykius iš savo pedagoginės patirties. Atsimenu, kaip Pranas

P. Mašiotas su šeima. Iš kairės sėdi: žmona M. Mašiotienė, sūnus Donatas, P. Mašiotas; stovi dukra Marija ir sūnus Jonas. Ryga, 1912.

Mašiotas klausydavo šypsodamas ir mažai ką pasakydavo. Tačiau jis turėjo stiprų humoro jausmą. Kartą išėjo pas dantų gydytoją Juliją Biliūnienę danties rauti. Ji, rašytojo Jono Biliūno našlė, buvo tada dar jauna, labai miela, taurios sielos moteris; ji gydė dantis visai mūsų kolonijai. Taigi, išleidus savo Praną danties rauti, Mašiotienė labai nerimo, ar nepareina. Pagaliau grįžta Mašiotas ir, šelmiškai nusišypsodamas, sako:

– Ji ne tik be skausmo rauna, bet dar pabučiuoja.

Tačiau pasirodo, kad tik Pranui Mašiotui buvo padaryta tokia išimtis – ekspansyvi ir geraširdė Julija susijaudino įskaudinus mielą senuką ir atsiprašydama pabučiavo nukentėjusį į skruostą.

Kai dabar galvoju apie Praną Mašiotą, džiaugiuosi, kad dar vaikystėje teko man pažinti tokį taurų ir šviesų žmo-

gų: ne tik pažinti, bet ir pajusti vaikus mylinčios širdies šilumą. ³

Po 35-erius metus trukusios gyvenimo kelionės (Maskva–Lomža–Ryga–Maskva–Voronežas) – vėl gimtojoje žemėje

1918 m. P. Mašiotas grįžo į Lietuvą. Naujai besikuriančioje valstybėje – marios darbų. Lietuvos mokytojų suvažiavime, kuris vyko Vilniuje 1919 m. sausio 20 d., buvo atkurta Lietuvos mokytojų profesinė sąjunga ir išrinkta jos valdyba: P. Mašiotas (pirmininkas), O. Mašiotienė, P. Karazija ir M. Šikšnys. Vilniuje P. Mašiotas dirbo Lietuvos tarybos švietimo sekcijoje, buvo Aukštesniojo mokslo departamento direktorius. Kai sostinę okupavo lenkai, P. Mašiotas pasitraukė į Kauną. Nuo 1919 m. paskirtas Švietimo ministerijos viceministru. Dirbo Knygų leidimo ir terminologijos komisijoje. Daug laiko skyrė pradinių ir vidurinių mokyklų vadovėliams rašyti. Parengė ir išleido elementorių „Ašakaičio abėcėlė“

(1921). Vidurinėms mokykloms parašė „Fizikos vadovėlį“ (1922, 1930). Parašė ir išleido daug matematikos vadovėlių: „Plokštumos trigonometriją“ (1919), „Trigonometrijos uždavinyną“ (1919), „Plokštuminę trigonometriją ir uždavinyną“ (1923, 1929, 1936), „Algebros uždavinyną“ (1921, 1922, 1929, 1931), „Geometrijos uždavinyną“ (1919, 1923). Paminėtina jo „Žemosios matematikos istorija“ (1919). Vadovėliams būdingi polittechninio mokymo elementai, teorijos ir praktikos ryšys, mąstymą skatinančios užduotys.

Rašytojas Julius Būtėnas:

Praną Mašiotą pirmą kartą pamačiau 1922 m., būdamas pirmos klasės mokinys. Tų metų pavasarį Mašiotas, kaip švietimo viceministeris, vizitavo Alytaus vidurinę mokyklą. (Nukelta į 11 psl.)

³ Manikienė N. Gyvas savo darbais, Draugas, 1983, gruodžio 17, Nr. 150, p. 4.

(Atkelta iš 10 psl.)

VERBA DOCENT,
EXEMPLA TRAHUNT

Atėjęs į mūsų klasę kartu su matematikos mokytoju Martynu Gaveliu, nesisėdo prie stalo, bet, nusižiūrėjęs laisvą vietą suole, kuris buvo paskutinis prie sienos, nuėjęs atsisėdo. Tame dviviečiame suole sėdėjo vienas mokinys.

Kad vizitatoriaus pavardė Pranas Mašiotas, mes prieš pamokas sužinojom iš vyresniųjų klasių mokinių. Tai buvo gražios išvaizdos dėdė, panašus į daugelio mūsų tėvus: žilais ūsais ir žilais plaukais.

Mes jau buvome skaitę jo parašytų knygų vaikams, kaip „Ir aš mažas buvau“, „Gimnaziją atsiminus“, be to, mokėmės iš jo parašyto „Aritmetikos uždavinyno“, todėl buvo įdomu pamatyti tų knygų autorių.

(...) Nugirdome, kad Mašiotas paklausė mokinį, su kuriuo sėdėjo, pavardės ir vardo.

– Žiūrėk tu man! Turi garšią pavardę. Baranauskas, ir dar Antanas. Ar esi skaitęs „Anykščių šilėlį“?

Bet čia pat suskambėjo varpelis – baigėsi pamoka, ir Pranas Mašiotas pakilo. Išeidamas iš klasės, jis atsisuko į mus visus, nedrįsusius greit sprukti iš suolų, ir pasakė:

– Linkiu gerai mokytis ir negauti dvejetukų.⁴

Ypač daug pedagoginių straipsnių ir patarimų P. Mašiotas paliko mokytojams. Nemaža tokių rašinių publikuota Švietimo ministerijos laikraštyje „Švietimo darbas“. P. Mašiotas rašė:

(...) noriu pakartot savo pedagoginių patarlių keletą. Jas buvau išspausdinęs 1918 m. „Lietuvos Mokykloje“. Dabar tas „Lietuvos Mokyklos“ sąsiuvinis retai kur randamas, o tose mano darbo patarlėse taip gi išreikšta kiek mano įspūdžių, kurie gal sužadint vieną kitą pedagoginę mintį.

1) Nemėgsti vaikų, nesisėsk į mokytojo krėslą – nei jiems nei sau mielas nebūsi.

2) Vaikai mėgsta mokytis, tik nemėgsta blogų mokytojų.

3) Mokiniai daugiau išmano, kaip parodyt įmano.

4) Klasė gerai mato, nes daugeliu akių žiūri; giliai jaučia, nes daug širdžių turi.

5) Juo mokytojas daugiau dirba, juo mokiniai ilgiau gauna pamiegoti.

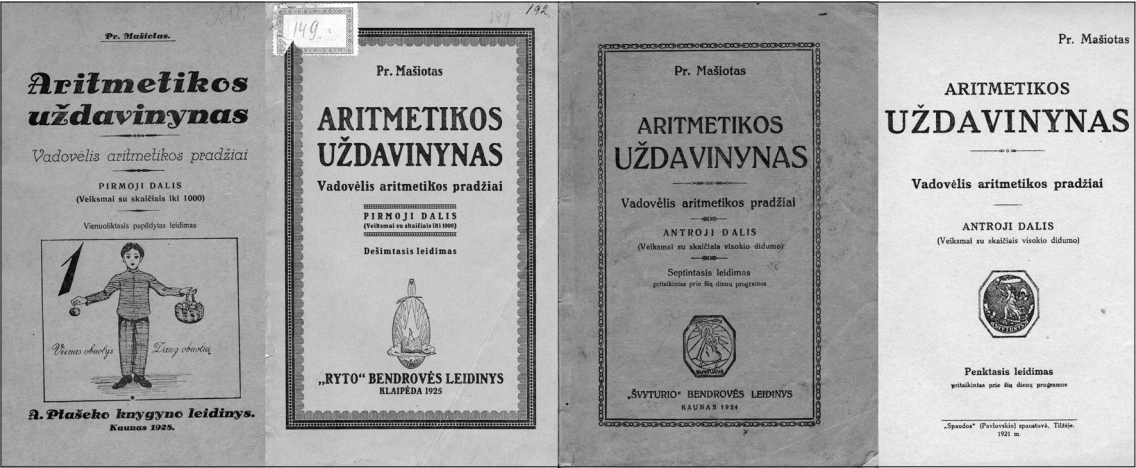
6) Darbštus mokytojas, darbšti ir klasė.

7) Pigiausias būdas vaikui valdyt – duot jam įdomaus darbo.

8) Neužgaulk mažo, nes jame didelį užmuši.

9) Vaikai tik tų nemyli, kurie

⁴ Manikienė N. Gyvas savo darbais, *Draugas*, 1983, gruodžio 17, Nr. 150, p. 4.

P. Mašiotas matematikos vadovėliai.

nesiduoda mylėti.

10) Meilės vaikams gali ir nerodyti, tik turėk, tai patys pamatys.

11) Parodyk vaikui kiek širdies, jis tau savo visą atiduos.

12) Gero auklėtojo žodis už blogo rykštę skaudesnis.

13) Lengviau vaikus nuo blogo išsaugot, kaip paskui atpratint.

14) Kur vaikas yra nusikaltęs, ten yra du kaltu – vaikas ir auklėtojas.

15) Vaikas nemėgsta vedamas, džiaugiasi padedamas.

16) Nuolat valdomas, staiga neišmoks pats valdytis.

17) Bausmė kaip vaistas: dažnai vartojama paliauja gydžius.

18) Tik pirmoji bausmė tikrai baisi.

19) Dažnai baramas, kaip jautis ariamas, pripranta.

20) Nuolat baudžiamas, nepriglaudžiamas, į kalėjimo duris žiūri.

21) Vaiko širdis, kaip vaškas: paliovus šildyti sukietėja.

22) Vaiko protas godus, širdis ištroškus; tas pedagogas, kuris abudu patenkins.

23) Rišk žodį su darbu: vaikas žodžiu tiki, darbu seka.

24) Vaiko akys auklėtojų pagalba: ką mažas jaučia, tą jo akys pasako.

25) Per daug varžomas auklėtinis iš rankų išsprūsta.

26) Įtarinėk, įtarinėk ir susilauksi tikro nusikaltėlio.

27) Iš mažo, kaip iš didelio, reikalauti – vis tiek, kaip striukas batas ant ilgo kurpalio traukti.

28) Tik teisybės sakyt neduok, pats išmoks meluot.⁵

**Uostamiestyje
P. Mašiotas sutiktas
ne itin svetingai**

1922 m. balandžio 20 d. įsteigta pirmoji lietuvių gimnazija Klaipėdoje, 1930 m. jai suteiktas Vytauto Didžiojo vardas. 1924 m. šios gimnazijos direktoriumi paskirtas P. Mašiotas. Tuo metu čia tvyrojo nemaža įtampa. Mažlietuviai mokytojai buvo labai nusiteikę prieš Didžiosios Lietuvos pedagogus: susitikę net nesišveikindavo, mokytojų kambaryje kalbėdavo tik vokiškai, nevengdavo pašiepti, menkinti. Mažlietuviai mokytojai iš aukšto žvelgė į mokinius ir nevengė juos bausti fizinėmis bausmėmis. P. Mašiotui visa tai atrodė

⁵ Švietimo darbas, 1924, Nr. 2, p. 112–113.

nepriimtina, svetima. Nebuvo paprasta tokiam pedagogų kolektyvui vadovauti. Direktorius gerai mokėjo vokiečių kalbą, tai jam padėjo greičiau pritapti suvokietintoje Klaipėdoje. Po truputį jis palenkė savo pusėn kai kuriuos pedagogus. Be tiesioginių pareigų, dar rūpinosi suaugusiųjų švietimu, prižiūrėjo valdininkams rengiamų lietuvių kalbos kursų darbą. Išitraukė į Klaipėdos visuomeninį gyvenimą – buvo Tautinio Lietuvos laivyno steigimo komiteto narys. Buvęs pedagogo auklėtinis prisimena, kad vienas šviesiausių jaunimo auklėtojų gimnazijoje buvo P. Mašiotas, vadovavęs Klaipėdos lietuvių gimnazijai iki 1929 m. Apibūdindama P. Mašiotą pedagoginį taktą buvusi auklėtinė L. Janušytė pasakojo, kad tai buvo direktorius, kuris, rodos, nieko nedraudavo mokykloje, bet niekas nedrįsdavo blogai elgtis. Pasikvietęs į savo kabinetą moksleivį, direktorius pasisodindavo jį greta, kalbėdavo ramiai, su šypsena, ir kažkokia moraline jėga moksleivį sukaustydavo.⁶

1929 m. P. Mašiotas sirgo veido nervo uždegimu. Atsistatydino iš direktoriaus pareigų, atsisveikino su uostamiesčiu ir grįžo į Kauną. Tačiau tikėtina, kad pagrindinė atsistatydinimo priežastis buvo nesutarimai su gubernatoriumi Antanu Merkiu (1887–1955).

**Brangino ir puoselėjo
lietuvių tradicijas**

Nuo 1929 m., išėjęs į pensiją, P. Mašiotas atsidėjo literatūrinei kūrybai ir vertimams. Rašydamas vaikams, svarbiausiais kriterijais laikė meniškumą, informatyvumą, dorovinį poveikį, aukštą kalbos kultūrą. Jo kūrybinis ir mokslinis palikimas didžiulis: parašė ir išleido per 150 knygų vaikams, parengė ir išleido matematikos, fizikos, rašybos vadovėlių pradinei ir vidurinei mokykloms. Paliko daugiau kaip 500 publicistikos rašinių. Rašė pedagogikos ir jos istorijos, mokymo metodikų, švietimo, etnografijos, kalbos kultūros, terminijos kūrimo ir norminimo klausimais. Tėvo pramintais keliais pasuko ir P. Mašiotą duktė Marija Mašiotaitė-Urbšienė (1895–1959) – istorikė,

⁶ Lietuvos švietimo istorijos muziejus, f. 4-c, b. 29.

bibliografė, Lietuvos užsienio reikalų ministro, diplomato Juozo Urbšio (1896–1991) žmona (1922–1927 m. dirbusi Lietuvos pasiuntinybėje Berlyne, Maskvoje ir Paryžiuje) ir sūnus Jonas Mašiotas (1897–1953) – pedagogas, matematikas, vadovėlių mokykloms autorius. Mašiotai sugyveno labai gražiai, darniai, brangino ir puoselėjo lietuvių tradicijas bei papročius, visada švęsavo visas tautos ir šeimos šventes.

Donatas Mašiotas (jauniausias P. Mašiotą sūnus):

Kai į Kauną buvo atvažiavusios tėvo seserys valstietės (Petronėlė Baltrušaitienė-Pacevičienė ir Domicelė Kudirkienė), rodos, tai buvo 1924 m., jis paprašė sūnaus, kad nupirktų keturis bilietus į teatrą: du seserims, po vieną sau ir sūnui. Seserys atsikalbinėjo eiti į teatrą, sakydamos: „Praniuk, tu mokyta, o mudvi – kaimietės. O ir kaip apsirengusios – ir dar su skarelėmis.“ Tėvas nenusileido, ir visi nuvykom į teatrą. Pertraukos metu tėvas, abi seseris paėmęs už parankių, vaikščiojo vestibulyje. Tikrai, tokio išdidaus savo tėvo, kaip tada vaikščiojančio su seserimis, nebuvau matęs.⁷

Nepriklausomoje Lietuvoje P. Mašiotą darbai buvo pelnytai įvertinti: už nuopelnus Lietuvai 1928 m. apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 2-ojo laipsnio, 1933 m. – 1-ojo laipsnio ordinais. 1923 m. gruodžio 17 d. Lietuvos universiteto Matematikos-gamtos mokslų fakulteto siūlymu P. Mašiotui suteiktas garbės daktaro laipsnis. 1933 m. jis išrinktas Lietuvos rašytojų draugijos garbės nariu.

Mokytojas Alfonsas Šimėnas:

Man su Pr. Mašiotu asmeniškai teko susipažinti (...) štai kokiomis aplinkybėmis.

Grįžęs iš Prancūzijos 1927 m., 1927–1933 m. laikotarpyje gana daug dirbau periodinėje spaudoje. Kartą Pr. Mašiotą sūnus Jonas, su kuriuo kartu dirbome mokytojo darbą „Aušros“ berniukų gimnazijoje, man sako:

Tu, monsieur, vis rašinėjai

⁷ Manikienė N. Gyvas savo darbais, *Draugas*, 1983, gruodžio 17, Nr. 150, p. 4.

„DIRVAI“
AUKOJO:

Lietuviu Tautiniai Namai, Los Angeles.....	1000
A.Markevicius, Santa Monica, CA.....	1000
S.Skardis, Santa Fe, NM	100
B.Balciunas, Annapolis, MD.....	45
R.Bitenas, Bronsville, NY	45
J.Kartanas, Omaha, NE.....	45
A.Zemaitaitis, Santa Monica, CA.....	45
A.Jurkunas, S.Pasadena, FL.....	25
A.Kazlauskas, Orland Park, IL	5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

į laikraščius, kartais ir niekus rašai. O kodėl tau neparašyti apie mano Tėvą?

– Gerai, sakau, mielai parašysiu, bet manau, kad būtų įdomiau rašyti ne straipsnį, o pasikalbėjimo forma. Pakalbėk su tėvu, tegu man paskiria valandą ir aš užeisiu.

Po kelių dienų aš buvau pakviestas į jo butą nedideliame nuosavame dviejų aukštų name Donelaičio gatvėje greta dabartinės viešosios bibliotekos. Buvęs direktorius priėmė mane savo kabinete: ant sienos kabojo didžiulis, A. Varno pieštas jo portretas.

Kada aš, dėstydamas savo apsilankymo tikslą, jį pavadinau mūsų vaikų literatūros tėvu, jis griežtai užprotestavo prieš šį titulą ir pasakė:

– Jeigu jau tamsta nori būti, tai prikergti man kokį epiteta, tai vadink mane lietuvių vaikų literatūros rūpintoju.

Į mano klausimą: „Kas Jus paskatino rašyti vaikams?“ Jis atsakė, kad jam koku matyti, kaip lietuvių vaikai maitinami menkaverčiais klerikaliniais kanauninko Šmidto ir panašiais leidiniais. Jis ir pabandęs parūpinti sveikesnių, su savo kraštu susijusių skaitinių. Mano pasikalbėjimas užsitęsė ilgokai ir po kelių dienų buvo atspausdintas „Lietuvos aide“.

Po to pasikalbėjimo su gyvu Pr. Mašiotu susitikti neteko. 1940 metais drauge su savo mokykla palydėjau jį į Kauno kapines.⁸

Visas P. Mašiotą gyvenimas buvo paaukotas tautos kultūriniam atgimimui, tautinės mokyklos kūrimui. Ši asmenybė itin ryškiai spinduliavo lietuvių šviesa.

Jūratė Jagminienė, Lietuvos švietimo istorijos muziejaus muziejininkė

⁸ Lietuvos švietimo istorijos muziejus, f. 4-b, ap. 1, b. 53.

LIETUVOS PIRMOJI PONIA IR LTOK PREZIDENTĖ DISKUTAVO APIE VAIKŲ FIZINĮ AKTYVUMĄ

Daina Gudžinevičiūtė ir Diana Nausėdienė.

E. Žaldario/LTOK nuotr.

Spalio 22 d., ketvirtadienį Lietuvos tautiniame olimpiniam komitete (LTOK) Vilniuje lankėsi pirmoji šalies ponia Diana Nausėdienė. Pirmoji ponia su olimpine čempione, Tarptautinio olimpinio

komiteto nare, LTOK prezidentė Daina Gudžinevičiūtė kalbėjosi apie vaikų fizinio aktyvumo skatinimą, rašo LTOK.lt.

Susitikime taip pat dalyvavo Respublikinės iki-

mokyklinio ugdymo kūno kultūros pedagogų asociacijos (RIUKKPA) prezidentė Audronė Vizbarienė ir LTOK olimpinio švietimo direktorė Vita Balsytė.

Ponia Diana Nausėdienė

– LTOK ir RIUKKPA organizuojamo didžiausio Lietuvoje ikimokyklinio amžiaus vaikams skirtą projektą Lietuvos mažųjų žaidynės globėja, todėl susitikimo metu buvo aptartos karantino metu gyvus susitikimus ir žaidimus pakeitusios projekto veiklos.

„Karantino metu džiaugiasi turiniu ir veiklomis, kurias siūlėte Mažųjų žaidynių dalyviams. Pedagogai atliko didžiulį darbą, kad vaikai ir namų sąlygomis galėtų judėti kartu su šeimos nariais. Didžiuojusi būdama šio projekto globėja.

Man labai artima jūsų pasirinkta strategija – fizinį aktyvumą skatinti jau ikimokyklinio ugdymo įstaigose. Manau, būtent taip mums pavyks išugdyti sveikus ir atsakingus piliečius”, – sakė D. Nausėdienė.

„Man labai smagu, kad ponia Diana taip aktyviai įsitraukė ne tik į Mažųjų žaidynes, bet ir bendrai į vaikų fizinio aktyvumo skatinimą. Jaučiame jos palaikymą, kuris ne tik mus, bet ir pedagogus skatina dar labiau stengtis, kad vaikai patirtų judėjimo džiaugsmą ir augtų fiziškai aktyvūs. Manau, kartu galime nuveikti labai daug”, – sakė D. Gudžinevičiūtė.

Susitikimo metu taip pat kalbėta apie galimybę glaudžiau bendradarbiauti ir kitose Olimpino švietimo programose bei projektuose. Taip pat aptarta galimybė Lietuvoje įdiegti fizinio raštingumo koncepciją.

LTOK olimpinio švietimo veikla Tarptautinio olimpinio komiteto įvertinta kaip viena efektyviausių tarp nacionalinių olimpinio komitetų. **LRT**

JAPONIJOJE LAPKRITĮ GALI BŪTI PRADĖTI GRAŽINTI PINIGAI UŽ BILJETUS Į NUKELTAS TOKIJO OLIMPINES ŽAIDYNES

Tokijo vasaros olimpinio ir parolimpinio žaidynių organizacinis komitetas ketina lapkritį pradėti gražinti pinigus už bilietus į varžybas, kurios buvo nukeltos į 2021 metus. Tai spalio 24 d. pranešė Japonijos televizijos kanalas NHK.

Planuojama, kad bilietus į olimpines žaidynes bus galima gražinti per 20 dienų nuo lapkričio 10-osios, atitinkamas procesas dėl bilietų į parolimpines žaidynes prasidės gruodį.

NHK duomenimis, anksčiau į Tokijo olimpines žaidynes buvo parduota apie 4,4 mln. bilietų, į parolimpines žaidynes – apie 97 tūkst. Atidėjus varžy-

Tokijo olimpinės žaidynės.

AP

bas, jų galiojimo laikas buvo pratęstas 2021 metams.

Tokijo olimpinės žaidynės turėjo būti surengtos šių metų liepos 24 – rugpjūčio 9 dienomis.

Dėl koronaviruso pandemijos varžybos buvo atidėtos metams ir turėtų įvykti 2021 metų liepos 23 – rugpjūčio 8 dienomis. **ELTA**

NESUSIPRATIMAS? LFF Į RUNGTYNES NELEIDO ĮSINEŠTI ISTORINIŲ BALTARUSIJOS VĖLIAVŲ, NORS UEFA TO NEDRAUDŽIA

Nors Lietuvos futbolo rinktinė sirgalus pastaruoju metu džiugina pozityviais rezultatais, pati federacija (LFF) viešumoje vėl pasižymėjo prieštaringu sprendimu spalio 11 dienos UEFA tautų lygos rungtynėse tarp Lietuvos ir Baltarusijos rinktinių. Rungtynės baigėsi lygiosiomis 2:2, tačiau Lietuvos futbolo federacijos (LFF) sprendimas už aikštės ribų kelia rimtų abejonių dėl organizacijos skaidrumo.

Dar spalio mėnesio pradžioje prieš rungtynes su baltarusiais LFF generalinis sekretorius bendravo su portalo 15min žurnalistu Mariumi Milašiumi ir jam atskleidė, jog, nepaisant

visų pastaruosius du mėnesius Baltarusijoje vykstančių neramumų, specialių palaikymo akcijų rengti neplanuojama.

Vienu iš politinių palaikymo simbolių yra laikoma ir istorinė Baltarusijos vėliava, tačiau, kaip pranešė vienas iš LFF vadovų, jos įsinešti taip pat nebuvo leista. Argumentuojant tokį sprendimą buvo tikinama, jog UEFA, kuriai atskaitinga yra LFF, griežtai draudžia bet kokias politines žinutes, o vėliava stadione yra viena iš tokių.

Šios taisyklės pažeidimas esą federacijai galėtų užtraukti baudą.

Tačiau internetinis tinklaraš-

tis apie futbolą „Sveiks Valio“ feisbuke pasidalino sava žinute ir pranešė, jog kreipėsi į UEFA su itin specifiniu klausimu.

„Teiravomės, ar UEFA varžybose sirgalams yra draudžiama naudoti Baltarusijos istorinę vėliavą. Savo atsakyme UEFA teigia, jog vėliavos naudojimo klausimas niekada nebuvo nagrinėtas ir ją atsinešti į stadioną per UEFA varžybas nėra draudžiama”, – rašoma „Sveiks Valio” puslapyje. **LRT**

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

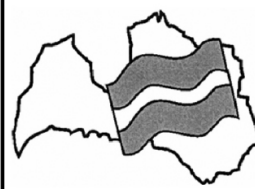
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuočiai

936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095

Telefonas (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liudėsio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Now serving Lithuanians, including former Taupa Members!

Latvian Cleveland
Credit Union

1385 Andrews Avenue
Lakewood, Ohio 44107
216-228-1996 or 800-577-1996
latvian@ameritech.net

Hours: Mon, Wed, Fri 9:00AM-3PM
Tue 9:00AM-5:30PM

Sun 9:30-10:30AM, 1st and 3rd Sundays each month, except Federal Reserve holiday weekends

View our Website and Facebook page for a list of our services:

www.latvianclevelandcu.org

www.facebook.com/latvianclevelandcu

1YR - 0.75 % APY*
2YR - 1.00 % APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

